

**T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANABİLİM DALI
2017-YL-050**

**ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
TURİZM SEKTÖRÜNE BAKIŞ AÇILARINI
BELİRLEMEYE YÖNELİK ARAŞTIRMA**

**Hazırlayan
Ceren BAYAR**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ülker ÇOLAKOĞLU**

AYDIN-2017

T.C
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Ceren BAYAR tarafından hazırlanan Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Araştırma başlıklı tez, 22.06.2017 tarihinde yapılan savunma sonucunda aşağıda isimleri bulunan jüri üyelerince kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Kurumu	İmzası
Yrd. Doç. Dr. Ülker ÇOLAKOĞLU	ADÜ Turizm Fakültesi	
Yrd. Doç. Dr. Tuğrul AYYILDIZ	ADÜ Turizm Fakültesi	
Yrd. Doç. Dr. Arzu AKDENİZ GÜRDOĞAN	MU Ortaca MYO	

Jüri üyeleri tarafından kabul edilen bu Yüksek Lisans tezi, Enstitü Yönetim Kurulunun .....Sayılı kararıyla ..... tarihinde onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet Can BAKKALCI
Enstitü Müdürü

T.C.
ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE
AYDIN

Bu tezde sunulan tüm bilgi ve sonuçların, bilimsel yöntemlerle yürütülen gerçek deney ve gözlemler çerçevesinde tarafımdan elde edildiğini, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

...../...../2017

Ceren BAYAR

ÖZET

ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN TURİZM SEKTÖRÜNE BAKIŞ AÇILARINI BELİRLEMeye YÖNELİK ARAŞTIRMA

Ceren BAYAR

Yüksek Lisans Tezi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ülker ÇOLAKOĞLU

2017, 54 sayfa

Turizm sektöründe ürün ve hizmetlerin büyük çoğunluğu çalışanlar tarafından doğrudan müşteriye sunulmaktadır. Bu durum turizm işletmelerinde, turizm eğitimi almış olan ve sektöre yönelik olumlu bakış açısına sahip iş görenlerin istihdam edilmesini daha da önemli hale getirmektedir.

Bu araştırmanın temel amacını; lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarının belirlenmesi oluşturmaktadır. Çalışmanın belirlenen amacı doğrultusunda Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde eğitim görmekte olan 377 öğrenciye anket uygulanarak, elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Araştırma bulguları lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin genel olarak turizm sektörüne yönelik olumlu bakış açısına sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte katılımcıların turizm sektörüne yönelik bakış açılarını ölçmek üzere elde edilen 4 boyut tek tek analiz edilerek değerlendirilmiştir. Çalışma turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektöre bakış açılarının belirlenmesi konusunda önemli bulgular sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Turizm eğitimi, turizm sektörü, turizm öğrencileri.

ABSTRACT

RESEARCH AIMED AT DETERMINING THE ADNAN MENDERES UNIVERSITY FACULTY OF TOURISM STUDENTS' PERSPECTIVE ON TOURISM

Ceren BAYAR

M.sc. Thesis, at Tourism Management
Supervisor: Asst. Prof. Ülker ÇOLAKOĞLU
2017

In the tourism sector a large majority of the products and services are presented directly to the customer by employees. This situation puts even more importance on the employment of people who have been educated in tourism and workers who have a positive perspective on the sector.

The primary aim of this research constitutes the determination of the perspective on the tourism sector of students receiving tourism education at bachelor level. In accordance with the specified purpose of the study, questionnaires were given to 377 students studying in the Faculty of Tourism at Adnan Menderes University and the acquired data was assessed.

The findings of the study reveal that in general the students receiving education in tourism at bachelor level have a positive outlook on the tourism sector. In addition, to measure the participants' perspective on the tourism sector a comprehensive analysis of all the acquired information was carried out and assessed. The study presents important findings on the subject of the determination of the perspective on the sector of students receiving tourism education.

Key Words: Tourism education, tourism sector, tourism students

ÖNSÖZ

“Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Araştırma” adlı tez çalışmamın her aşamasında, bana anlayış ve ilgi ile yol gösteren danışmanım Yrd. Doç. Dr. Ülker ÇOLAKOĞLU’ na sonsuz minnet ve saygılarımı sunarım.

Tez çalışmam boyunca tüm yoğunluğuna rağmen vakit ve emek ayıran, fikirlerini, yardımlarını ve katkılarını esirgemeyen Öğr.Gör.Dr. Rabia AYDIN’ a ve anket çalışmalarımı öğrencilere ulaştırmama olanak sağlayan Yrd. Doç. Dr. Gül ERBAY ASLITÜRK’ e teşekkürü bir borç bilirim. Bana olan güvenlerini yitirmeyen ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme şükranlarımı sunarım.

Ceren BAYAR

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM SAYFASI	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xv
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xvii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xix
GİRİŞ	1
1. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR.....	2
1.1. Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	4
2.1. Turizm Olayına Genel Bakış	4
2.1.1. Turizmin Tanımı	4
2.1.2. Turizmin Önemi	5
2.1.3. Turizmin Özellikleri.....	6
2.1.4. Turizm Sektörü	7
2.1.5. Turizm Sektörünün Özellikleri	8
3. Mesleki Eğitim Ve Turizm Eğitimi	10
3.1. Mesleki Eğitim	10
3.2. Turizm Eğitimi	11
3.2.1. Turizm Eğitiminin Amacı	12
4. Türkiye’de Turizm Eğitimi.....	13
4.1. Örgün Turizm Eğitimi	15
4.1.1. Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi	17
4.1.2. Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi	17
4.1.2.1. Ön lisans düzeyinde turizm eğitimi.....	18

4.1.2.2. Lisans düzeyinde turizm eğitimi	19
4.1.2.3. Lisansüstü turizm eğitimi	21
4.2. Yaygın Turizm Eğitimi	22
5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	24
5.1. Evren ve Örneklem	24
5.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Kullanılan Ölçekler	25
5.3. Araştırmanın Hipotezleri.....	26
5.4. Araştırma Bulguları ve Değerlendirme.....	26
5.4.1. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler	27
5.4.2. Araştırma Değişkenlerine Ait Betimsel İstatistikler	32
5.4.3. Araştırmanın Hipotezlerinin Test Edilmesine Yönelik Analizler	35
5.4.3.1. Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik genel tutumları	36
5.4.3.2. Araştırma hipotezlerinin genel değerlendirmesi.....	42
TARTIŞMA VE SONUÇ	45
KAYNAKLAR.....	49
EKLER	52
ÖZGEÇMİŞ.....	54

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AIEST : Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Cemiyeti

MYO : Meslek Yüksekokulu

OECD : Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü

TİOYO : Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları

WTO : Dünya Turizm Örgütü

YÖK : Yüksek Öğretim Kurumu

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Türk Eğitim Sisteminin Örgüt Şeması	14
Şekil 4.2. Eğitim Düzeyi ve Yönetmel Kademe Piramidi	16

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 4.1. 2012-2013 Yılına Ait Turizm ve Otel İşletmeciliği Önlisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları.....	18
Çizelge 4.2. 2012-2013 Yılına Ait Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları.....	19
Çizelge 4.3. 2012-2013 Yılına Ait Turizm İşletmeciliği Bölümü Olan Üniversitelerin Önlisans ve Lisans Öğrenci Sayıları	20
Çizelge 4.4. 2012-2013 Yılına Ait Alanlarına Göre Lisansüstü Düzeyindeki Öğrenci Sayıları	22
Çizelge 5.1. Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşa Göre Dağılımı	27
Çizelge 5.2. Katılımcıların Eğitim Görmekte Oldukları Bölüm ve Sınıfa İlişkin Bilgiler	28
Çizelge 5.3. Katılımcıların Ailelerinin Aylık Geliri ve İkamet Ettiği Merkez....	29
Çizelge 5.4. Katılımcıların Okul ve Okul ile İlgili Bilgileri	30
Çizelge 5.5. Katılımcıların Stajlarını Tamamlama Durumu ve Mezun Olduktan Sonra Turizm Sektöründe Çalışma İstekleri	31
Çizelge 5.6. KMO testi.....	32
Çizelge 5.7. Faktör Analizi	33
Çizelge 5.8. Ölçek ifadelerine verilen yanıtlara ilişkin Betimsel İstatistikler	36
Çizelge 5.9. Katılımcıların Sektöre Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermemesine İlişkin Gerçekleştirilen t-test Sonuçları	37
Çizelge 5.10. Katılımcıların Lisede Turizm Eğitimi Almalarına göre Sektöre Yönelik Bakış Açılarının Farklılaşması	38
Çizelge 5.11. Katılımcıların Okumakta Oldukları Bölüme Göre Sektöre Yönelik Tutumları	39
Çizelge 5.12. Katılımcıların Stajlarını Tamamlayıp Tamamlamadıklarına Göre Sektöre Yönelik Tutumları	40
Çizelge 5.13. Katılımcıların sektöre yönelik tutumlarının, mezuniyet sonrası sektörde çalışma kararlarına göre farklılaşması.....	41
Çizelge 5.14. Araştırma Hipotezlerinin Kabul/Ret Sonuçları.....	43

GİRİŞ

İnsan, toplumun en önemli unsuru olmakla birlikte, bütün sosyal ve ekonomik faaliyetlerin de odak noktasıdır. Ülke kaynaklarının doğru ve iyi olarak kullanılması, ülkenin gelişmesi için kalkınma ve daha fazla gelir elde edilmesi yetişmiş insan gücüne bağlıdır. Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde, diğer ülkelerle olan rekabetimizde şansımızı yükselten en önemli kaynak sahip olduğumuz genç ve dinamik nüfusumuzdur.

Turizm sektörü, ülkemiz başta olmak üzere bütün ülkelerin ekonomilerine katkıda bulunan bir sektördür. Ülkemiz bu sektörden faydalanmak için yeterince fiziksel ve doğal güzelliklere sahiptir. Bizim yapmamız gereken en önemli şey ise sahip olduğumuz genç ve dinamik insan gücümüzü doğru kullanarak turizmde vazgeçilmez bir konuma gelmektir.

Genç nüfusun eğitilmiş ve sorumlu olduğu ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Öğrencilerin eğitimlerine önem verilmelidir. Eğitim ve öğretim alanlarında önemli atılımlar yapılmalıdır. Böylece gençlerin sadece meslek sahibi olması değil bu mesleği icra edecek kalibrede insanlar olması sağlanmalıdır.

Öğrencilerin aldıkları eğitim meslek hayatlarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu eğitimi ciddiye alarak kendini geliştiren öğrenciler, turizm sektörüne pozitif ivme kazandırabilmektedir. Bu yüzden turizm eğitimi alan öğrenciler turizm sektöründe mutlaka istihdam edilmelidirler ki ülkemize gelen turistler eğitilmiş çalışanlarla muhatap olabilsinler.

Bu çalışmanın birinci bölümünde araştırma hakkında genel bilgiler verilmiştir. Araştırmanın amacı, önemi, soruları ve sınırlılıkları kısaca açıklandıktan sonra ikinci bölümde çalışmanın kavramsal çerçeve etrafında literatür analizi kısmına geçilmiştir. Literatür analizinde ise turizm olayına bakış, mesleki ve turizm eğitimi ve Türkiye'de turizm eğitimi başlıkları altında tanımlara yer verilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırma yöntemi ve bulgularının değerlendirilmiştir. Son olarak da çalışma ile ilgili genel bir değerlendirme yapılarak ilgili kurum ve kişilere önerilerde bulunulmuştur.

1. ARAŞTIRMA HAKKINDA GENEL AÇIKLAMALAR

1.1. Araştırmanın Amacı ve Araştırma Soruları

Bu tez çalışmasının temel amacı; lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarının ortaya çıkarılmasıdır. Bununla birlikte öğrencilerin cinsiyet, eğitim alınan bölüm, stajı tamamlama durumu ve okuduğu bölümü tercih nedeni gibi özelliklerinin, sektöre yönelik bakış açısında farklılığa neden olup olmadığının belirlenmesi de amaçlanmaktadır. Belirlenen amaçlar doğrultusunda araştırmanın temel soru cümlesi “Lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrenciler sektöre yönelik nasıl bir bakış açısına sahipler?”dir.

Araştırmanın yanıt aradığı diğer sorular şu şekilde sıralanabilir:

- Öğrencilerin mezuniyet sonrası sektörde çalışma istekleri?
- Öğrencilerin, ortaöğretimde turizm eğitimi almış olmalarının turizm sektöründe çalışma kararlarına etkisi var mıdır?
- Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerden staj yapmış olanlar ile staj yapmamış olanların sektöre yönelik bakış açıları arasında anlamlı farklılıklar var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Turizm sektörü Türkiye'nin en önemli gelir kaynaklarından biridir. Bu sektörde eğitimli ve bilgili çalışan ihtiyacı çok önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemizde turizm eğitimi veren kurumlara yıllar geçtikçe daha fazla öğrenci başvurmakta fakat mezun sayısı ile turizm sektörünün ihtiyacı olan çalışan sayısı arasında bir dengesizlik bulunmaktadır. Bu araştırma ile birlikte öğrencilerin ihtiyaçları ve isteklerinin belirlenmesi, sorunlarının saptanması ve çözüm yollarının bulunması umulmaktadır. Böylelikle turizm sektörünün ihtiyacı olan çalışan sayısı turizm eğitimi gören öğrenciler ile karşılanacak ve öğrencilerin de almış oldukları eğitimleri ziyan olmayacaktır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Bu araştırma çalışmada uygulanan anket formunda yer alan sorular ve katılımcıların bu sorulara verdikleri yanıtlar ile sınırlıdır.
- Bu araştırmanın örneklemi Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesinde eğitim almakta olan öğrenciler ile sınırlıdır.
- Elde edilecek bulgulardan yola çıkılarak varılacak sonuçlar ve öneriler, araştırmanın evreni için geçerlidir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmada geçen eğitim, mesleki eğitim, mesleki turizm eğitimi, turizm ve turizm sektörü ile ilgili tanımlamalar yapılmakta ve genel bilgiler verilmektedir.

2.1. Turizm Olayına Genel Bakış

Bireylerin ve kitlelerin bir yerden başka bir yere gitme faaliyetleri ilk çağlardan günümüze kadar süregelmiştir. İlk zamanlar insanların hareket halinde olma nedenleri çoğunlukla gıda ve sığınma ihtiyaçları olmuştur. Zaman geçtikçe ve teknoloji ilerledikçe bu ihtiyaçların üstüne merak, bilinmeyen yerleri ve kültürleri tanıma dürtüsü turizmin temelini oluşturmaktadır.

Uzmanlar tarafından turizm olayının 20. yüzyıla özgü bir olay olarak ileri sürülmesine karşılık, gerçekte yer değiştirme işlevi insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar yüzyıllar boyunca çeşitli gerekçe ve amaçlarla buldukları yerin dışındaki başka bir coğrafi mekâna seyahat etmişlerdir (Olalı, 1981'den aktaran Kozak, 2012: 5).

2.1.1. Turizmin Tanımı

Turizm kavramı son derece geniş, çok yönlü ve karmaşık olaylardan oluşan bir bütündür. Turizm kavramı ile ilgili birçok tanımlama vardır. Konuya eğilenlerin hareket noktalarının aynı olmaması, başka bir ifadeyle, konuya yaklaşım açılarının ve önem verdikleri unsurların farklı olması turizmin çeşitli tanımlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Özdemir, 1992: 19'dan aktaran Uzun, 2009: 5).

Turizm olayını veya kavramını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar, 19. yüzyılın sonlarına değin gitmektedir. Olaya değişik yönlerden değinen uzmanlar, değişik tanımlar ortaya atmışlardır. Turizmin ilk tanımı, 1905 yılında Guyer-Feuler tarafından ortaya atılmıştır.

Bu tanıma göre “turizm; gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteğine; doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına dayanan ve özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu

olarak ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmasına olanak veren ‘modern’ çağa özgü bir olay” dır (Kozak vd , 2001: 1).

Türk Dil Kurumu’ na göre turizm “ Bir ülkeye veya bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin, yapılan çalışmaların tümü ” olarak açıklanmıştır (www.tdk.gov.tr/).

Pierre Defert ve Rene Baretje’nin 1972 yılında yayınladıkları “Aspects Economique de Tourisme” (Turizmin Ekonomik Görüşü) adlı eserde yazarlar turizm kavramının tanımını; “hızlı sanayileşme ve şehirleşme içerisinde, beden ve ruh sağlığı açısından, kendini yenileme ve zenginleştirme gereksinimini karşılayan toplumsal ve kültürel bir hizmet ve yer değiştirme olayı” şeklinde açıklamaktadır (Akat, 2000: 3 ‘den aktaran Yılmaz, 2007: 2)

Günümüzde en çok sözü edilen ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) tarafından da benimsenen tanım ise, Prof. Dr. Walter Hunziker’in 1941 yılında yaptığı tanımdır. Bu tanıma göre turizm; para kazanma amacına dayanmayan ve devamlı kalış biçimine dönüşmemek kaydıyla, yabancıların bir yerde konaklamalarından ve bir yere seyahatlerinden doğan olay ve ilgilerin tümüdür. Bu tanım daha sonra Uluslararası Bilimsel Turizm Uzmanları Cemiyeti (AIEST) ve Dünya Turizm Örgütü (WTO) tarafından da kabul edilmiştir (Ülger, 1992: 10).

Mevzuatımızda ise, 6086 sayılı Turizm Endüstrisini Teşvik Kanunu’nun 36. Maddesi gereği, Bakanlar Kurulu’nun 5.8.1955 gün 5643 sayılı kararıyla yürürlüğe konulan Turizm İşbirliği Tüzüğü’nün 3. Maddesiyle yapılan turizm tanımlaması şöyledir: “turizm, yerleşmek niyeti olmaksızın hava tebdili yapmak, tedavi edilmek, eğlenip dinlenmek gibi maksatlarla toplu ya da tek olarak yapılan seyahatlerdir (Özdemir, 1992: 19’dan aktaran Uzun, 2009: 7).

2.1.2. Turizmin Önemi

Turizm özellikle gelişmekte olan ülkelerin bireyleri üzerinde, gelişmiş ülkelerin toplumsal yapılar yönünde bir etkisi olduğu genel kabul gören bir konudur. İki farklı kültürün karşılaştığı bir ortamda gelişmiş ülkelerin kültürel yapısı özellikle az gelişmiş ülke konumundaki destinasyonları etkisi altına almaktadır. Dünya turizminin gelişmiş ülkeler tarafından yönlendirildiği günümüzde, gelişmekte olan ülkelerin bu etkinin altında kalması kaçınılmazdır.

Bir ülkeyi ziyaret edenlerin birden fazla ülkeyi temsil ettikleri dikkate alındığında, bu etki daha da güçlü olabilecektir. Bu kapsamda, daha önce yapılan araştırmaların sonuçlarına bağlı kalarak, turist ile turist kabul eden yöre halkının birbirleriyle iletişim ve etkileşime girmeleri sonucunda ortaya çıkabilecek toplumsal etkiler şu şekilde sıralanabilir (Kozak, 2012:111):

- Boş zaman kullanım alışkanlığını geliştirir.
- Temizlik bilincinin gelişmesini sağlar.
- Yeni toplumsal kurumların ortaya çıkmasını sağlar.
- Yeni mesleklerin ortaya çıkmasını sağlar.
- Çevre bilincinin gelişmesine yardımcı olur.
- Yerel halkın tarih ve kültür değerlerine sahip çıkma bilinci gelişir.
- Kadın hakları konusunda ilerlemeyi sağlar.
- Kırsal bölgelerin kentleşmesini hızlandırır
- Hoşgörü ortamını geliştirir.
- Yabancı dil öğrenmeye yönlendirir.
- Aile bağlarını güçlendirir.

Kısacası turizmin hem ekonomik hem de kültürel olarak topluma katkısı oldukça fazladır.

2.1.3. Turizmin Özellikleri

Kavramsal olarak turizm olayının beş temel özelliği bulunmaktadır (Burkart ve Medlik, 1981:43'den aktaran Pehlivan, 2008:6).

- Turizm, bir dizi olay ve ilişkinin bir bütünüdür. Bu olay ve ilişkilerin biri tarafından belirlenemez.

- Bu olay ve ilişkiler, çeşitli yerlere seyahat eden insanların bu hareketlerinden ve buralarda konaklamalarından kaynaklanır. Bu özellik, konunun bir dinamik boyutu “seyahat” ve bir de statik boyutu “konaklama” olduğunu ortaya koymaktadır.
- Seyahat ve konaklama, normal olarak yaşanan ve çalışılan yerlerin dışındaki yerlerde olmaktadır. Böylelikle, seyahat edilen ve konaklanan yerlerde yaşayan ve çalışan insanlarınkinden farklı faaliyetler ortaya çıkmaktadır.
- Yer değiştirmeler, geçisi ve kısa dönemli bir nitelik taşımaktadır. Seyahate çıkan kişinin birkaç gün, hafta ya da ay içerisinde geriye dönme niyeti bulunmaktadır.
- Ziyaret edilen yerlerde kazanç sağlamaya yönelik çalışma söz konusu değildir. Ziyaret, iş bulmak ya da iş kurmak gibi amaçlarla ilişkili değildir. Turizm olayının öznesi insandır. Turizmin temelinde insanın “psikolojik tatmin duygusu” sağlaması yer alır.

2.1.4. Turizm Sektörü

Turizm sektörü, seyahate çıkan birey ya da grupların istek ve gereksinimlerini karşılayan, turizm ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili tüm kişileri, ticari işletmeleri, örgütleri, kamu kurumlarını ve bunlarla ilgili kişi ve kuruluşların turistik mal ve hizmet üretim ve tüketim faaliyetlerini kapsamaktadır (İçöz vd, 2002:2).

Turizm sektörü, II. Dünya Savaşı'ndan sonra hızla gelişmiş, daha geniş halk kitlelerine ve uzak mesafelere yayılmıştır. Ulusal ve uluslararası düzeyde kazandığı dev boyutlarla turizm sektörü; yatırımları ve iş hacmini geliştiren, gelir yaratan, döviz sağlayan, yeni istihdam alanları açan ve sosyo- kültürel hayatı etkileyen ekonomik bir faaliyet haline gelmiştir. Bunun sonucunda; ülkelerin dikkati bu ekonomik faaliyet üzerinde yoğunlaşmaya başlamıştır. Türkiye açısından ise turizm endüstrisi, ekonominin giderek önemli bir sektörü haline gelmiştir. Yıldan yıla artan bir şekilde yarattığı gelir, istihdam ve yatırım olanakları ile doğrudan ve dolaylı olarak Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır (Yılmaz, 2007:8)

2.1.5. Turizm Sektörünün Özellikleri

Turizm sektörünün özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir:

- Turizm, büyük ölçüde insan gücüne dayanan emek yoğun bir sektördür (Kozak, 2012:12).
- Turizm sektörü son derece çeşitli ve büyük boyutlu yatırımların yoğun olduğu bir sektör olarak tanımlanmaktadır. Bu yatırımlar genellikle, çok amaçlı alt yapı yatırımları ve tamamlayıcı yan turistik yatırımlar olarak sınıflandırılmaktadır.
- Turizm sektöründeki bütün yatırımların boyutları, sektöre ağır bir endüstri özelliği verdiği gibi, alt ve üst yapı ile yan hizmet yatırımlarının kapsamı, sektöre aynı zamanda bütünleşmiş bir endüstri özelliği kazandırmaktadır. Diğer bir deyişle, sektörün başarısı, böyle bir bütünleşmeyi gerektirmektedir. Sektörde statik unsuru oluşturan konaklama, yiyecek, içecek, eğlence ve tamamlayıcı hizmet sunanlar gibi yatırımcı elemanlarla, dinamik unsuru oluşturan turizm araçları arasında sıkı bir bağın kurulması gerekmektedir (Olalı ve Timur, 1988: 39 ‘dan aktaran Yılmaz, 2007: 9).
- Turizm sektöründe hizmet üretilmektedir. Hizmet üretimi de kendine özgü bir takım özellikler taşımaktadır.
  - Öncelikle hizmetin soyut bir özelliği bulunmaktadır ve turistik tüketiciye sunulan hizmetin sağladığı tatmin de soyut olmaktadır. Bu durum, hizmet sunumunun standartlaştırılmasını zorlaştırmaktadır. Herhangi bir ürüne sahip olmanın sağladığı fayda ürünün fiziksel özelliklerinden kaynaklanırken; hizmetin sağladığı fayda, hizmet sunulurken gösterilen performansın niteliğinden kaynaklanmaktadır.
  - Sektörde üretilen hizmetlerin üretimi ve tüketimi eş zamanlı olarak gerçekleşmektedir. Bir turistik ürün olarak hizmetin, üretildiği yerde tüketilme zorunluluğu bulunmaktadır.
  - Hizmet üretimi, insanlar arasında karşılıklı ilişkiler çerçevesinde gerçekleşmektedir. Endüstri ürünlerinin üretimi sırasında kalite

kontrolü yapılabilirken, hizmet ürünlerinde bu kontrolü yapmak olanaksızdır. Ayrıca, hizmet ürünlerinin üretimi sırasında, tüketiciler üretim sürecinin bizzat içinde yer aldıklarından, üretim sırasında meydana gelen aksaklıkların giderilmesi zordur (İçöz, 2001:34).

- Sektörde üretilen hizmet ürünlerinin üretildiği anda satılması zorunlu olduğundan, hizmet ürünü bekletilemez ya da stoklanamaz bir özellik taşımaktadır (İçöz, 2001:34).

Yukarıda belirtilen özellikler incelenirse turizm sektörünün diğer sektörlere göre daha farklı özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

3. MESLEKİ EĞİTİM VE TURİZM EĞİTİMİ

Bu başlık altında mesleki ve turizm eğitimi kavramları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Mesleki ve turizm eğitiminin tanımı yapılmış, turizm eğitiminin amaçları incelenmiştir.

3.1. Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim, milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütününden oluşmaktadır (Atay ve Yıldırım, 2008:395'dan aktaran Aksu ve Bucak, 2012:8).

Başlangıçta anlamı el becerisi ile sınırlandırılmış olan mesleki eğitim, bireyin tüm yönleri ile gelişimini esas almaktadır. Mesleki eğitim, toplumda çevresi ile etkileşimde bulunan birey için belirli bir meslek alanına ilişkin bilgi, beceri ve pratik uygulama yetenekleri kazandıran, bireyi zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişilik yönünden geliştiren bir eğitim süreci olarak düşünülmektedir (Alkan vd, 1998:16'dan aktaran Aydoğan, 2002:12). Mesleki eğitimin temel amacı, bireyin teorik ve uygulamalı alanlarda bilgi ve becerilerini geliştireceği öğrenme ortamını sağlamaktır. Mesleki eğitim kurumlarının bu amaca yönelik olarak örgütlenmeleri, bu anlamda staj faaliyetlerinin önemini göz önünde bulundurarak gerekli düzenlemeleri yapmaları gerekmektedir (Aydoğan, 2002:12).

Bireylerden istenilen davranışları, becerileri geliştirmek ve bilgi öğrenme ortamı sağlayarak bireyleri üretken hale getirmeyi hedefleyen mesleki eğitimin özellikleri şunlardır (Hacıoğlu, 1995:4):

1. Mesleki eğitim, alışkanlık psikolojisine dayalı olup yaparak öğrenme esastır.
2. Mesleki eğitimde ucuz maliyetle etkili eğitim sağlayan sosyal verimlilik esastır.
3. Meslekler alanındaki değişmelere göre programlar adapte edilerek uygulanması esastır.
4. Değişen sosyo-ekonomik şartlara ve taleplere uyar.

5. Mesleki eğitimde öğrenim-öğretim ortamı iş ortamının kendisidir.
6. Mesleki eğitim, öğrenciyi bir işte çalışabilecek üretici gücü geliştirinceye kadar devam eder.
7. Mesleki eğitim programlarında yönetim elastiki ve dinamiktir.
8. Mesleki eğitim, hayata hazırlayıcı niteliktedir.

Kısacası mesleki eğitim, ülkelerin sosyo-ekonomik yapıları için oldukça önemli bir yer tutmaktadır.

3.2. Turizm Eğitimi

Turizm eğitimi mesleki ve teknik eğitim içerisinde değerlendirilmektedir. Mesleki ve teknik eğitim, “milli eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle birlikte her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünüdür” (Şahin ve Fındık, 2008:65).

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri için turizm, önemli bir gelir kaynağıdır. Turizm sektöründe hem hizmeti üreterek sunan hem de satın alanın insan olduğu göz önüne alınırsa, sektördeki başarının eğitilmiş, diğer bir deyişle vasıflı iş gücü ile mümkün kılınabileceği göz ardı edilmemelidir. Turizm eğitimi, bir ülke insanının, turizm olayı konusunda tutum ve davranışlarını değiştirebilmesi için o ülkede bulunan her çeşit kuruluşun yapmış olduğu çalışmaların tümüdür (Aydos, 1991:3'ten aktaran Sarı, 2007:9).

Bir hizmet endüstrisi olan turizmin beklenen ekonomik katkıyı sağlaması, büyük ölçüde turisti memnun etmeye bağlıdır. Turisti memnun etmenin temel koşulu ise kuşkusuz kaliteli hizmet sunmaktır. Temiz bir yatak, damak tadına uygun bir yemek, yeterli bilgi vb. günümüzde turistlerin öncelikli beklentileridir. İstenen kalitede hizmet verilebilmesi ise büyük ölçüde turistik tesislerde çalışan personelle doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle turizm sektöründe çalışan elemanların eğitimi son derece önemlidir (Çetin, 1987:2).

Turistik faaliyetlerin sunulduğu ortamlarda bulunan fakat direkt olarak faaliyet içinde yer almayan insanları turizm konusunda bilinçlendirmek üzere

yürütülen yaygın eğitim faaliyetleri de turizm eğitimi olmakla beraber mesleki eğitim sınıfına girmemektedir. Fakat halkın turizm hakkında bilinçlendirilmesi ve turizm sektörünün gelişmesi için eğitmen yetiştirilmesi de turizm mesleki eğitimi faaliyetlerindedir (Türkseven, 2012:19).Özet olarak turizm eğitimi, turizm sektörüne nitelikli iş gücü yetiştirmek (Tayfun, 2001'den aktaran Türkseven, 2012:19) ve iş gücünü yetiştirenleri yetiştirmektir.

3.2.1. Turizm Eğitiminin Amacı

Her düzeyde verilen turizm eğitiminin genel amacı, toplumda turizm bilincini geliştirmek, turizm kaynaklarını koruma anlayışını geliştirmek, turiste karşı ilkeli, dürüst hizmet anlayışını kazandırmak, sevgi, hoşgörü ve konukseverliğe uygun davranış biçimi oluşturmaktır (Öztaş, 1995:80).

Turizm eğitim ve öğretiminin amacı, toplumda turizm bilincini oluşturarak turizmi yaratıcı kaynakları koruyacak sevgi ve anlayışın yerleşmesini sağlamak, emeğe dayalı turizm kesiminde verimliliği arttırmak; turiste doğrudan doğruya hizmet veren personele mesleki formasyon kazandırmak; personelin yetki, yetenek ve sorumlulukları arasında dengeyi kurmaktır (Kalkan, 1994:80'den aktaran Türkseven, 2012:21).

Turizm eğitimi, sektörde hedeflenen hizmet kalitesi ve verimliliğin sağlanmasında çalışanların nitelikleri arasında ön plana çıkmaktadır. Turizm sektöründe mesleki düzeyde bilgi ve beceri kazandıran turizm eğitiminin amacı; verimliliği arttırmak, personelin yetki, yetenek ve sorumluluğu arasında denge kurmak (Kılıç, 2000:67'den aktaran Ünlüöner ve Şahin, 2011:16), toplumda hizmet bilincini geliştirmek, turistik tüketiciye karşı ilkeli ve dürüst hizmet anlayışını kazandırmak, turizm sektörüne yetişmiş kalifiye personel sağlamak, turizmin ekonomik kalkınmadaki yerini ve önemini anlatmak, ülkede olumlu turizm bilinci oluşturmak, turizm sektöründe çalışanlara mesleki bir formasyon kazandırmak ve bilgi-becerilerini arttırmak, insanların turizme ilgisini çekmek, nitelikli turizm eğitmenleri yetiştirmek ve turizm sektörünün gelişimine katkıda bulunmaktır (Üzümcü ve Bayraktar, 2007:80'den aktaran Ünlüöner ve Şahin, 2011:16).

4. TÜRKİYE'DE TURİZM EĞİTİMİ

Türkiye'de turizm eğitimi, 1953 yılında Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın işbirliği yapması sonucu Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde Turizm Meslek Kurslarının açılmasıyla, bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleriyle başlamış, sonrasında da kademeli olarak gelişme göstermiştir. Turizm eğitimi, diğer mesleki eğitim şekillerinden farklıdır.

Turizm eğitiminde temel öge insandır. Turizm bir hizmet endüstrisidir. Turizmde hizmetin standartları vardır ve çoğunluğu uluslararası özellikler taşır. Bu nedenle turizmde insan ve işgücü eğitimi bir ayrıcalık arz eder. İnsanın iyi bir eğitimden geçmesi temel bilgiler alması ile gerçekleşir. Hizmetin temel unsurları olan profesyonellik, beceri, verimlilik ve nezaket tesadüfen kazanılamaz; bütün bu özellikler, eğitim ve öğretim yatırımlarının bir sonucudur (Türkseven, 2012:59).

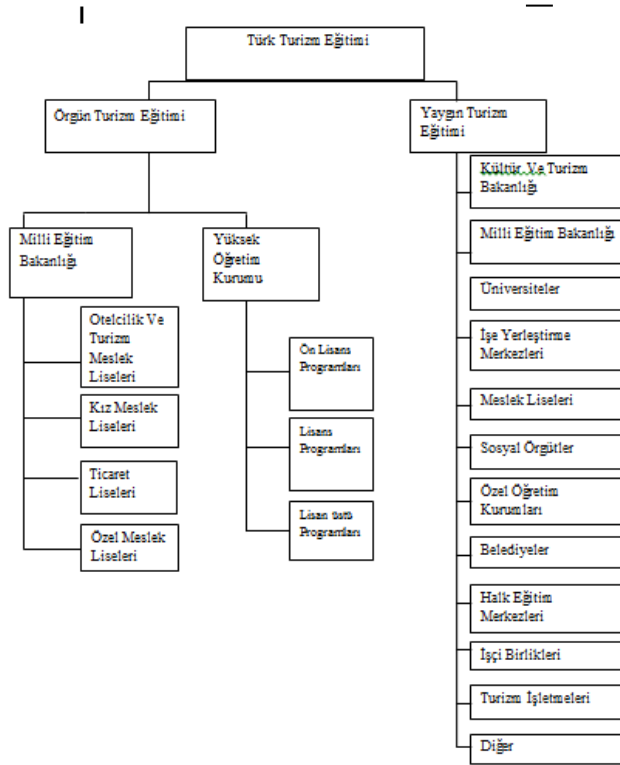
Ülkedeki turizm eğitimi faaliyetleri, 1953 yılında Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde turizm meslek kurslarının açılması ve bazı turizm derneklerinin de tercüman rehberlik kurslarını düzenlemeleri ile devam etmiştir. Yine, İstanbul'da 1955 yılında ve İzmir'de 1960 yılında turist rehberliği kursları açılmıştır. Bunların yanında, "7334 Sayılı İktisadi ve Ticari İlimler Akademileri Kanunu" gereğince bir ihtisas kolu olarak turizm bölümlerinin kurulması ve 1961-62 öğretim yılında Ankara Otelcilik Okulu'nun açılması, planlı dönemin hazırlık safhasında gerçekleşen gelişmelerdir (Ünlüönen ve Boylu, 2009:956'dan aktaran Boylu ve Arslan,2014:80).

"Planlı Kalkınma Dönemi" içerisinde ise, yine "otelcilik okulu" adıyla 1967-68 öğretim yılında İstanbul'da, 1975-76 öğretim yılında Kuşadası'nda okullar açılmış, bu okulların adı 1975 yılında "Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi" olarak değiştirilmiştir. 1984-85 öğretim yılında bir kısım derslerin öğretimini yabancı dille yapan "Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri" açılmıştır. Bu okullar; 1975-76 öğretim yılında "resepsiyon", "servis" ve "mutfak" bölümleri olmak üzere, 1987-88 öğretim yılında "resepsiyon", "servis", "mutfak" ve "kat hizmetleri" olmak üzere, 1993-94 öğretim yılından itibaren "resepsiyon", "servis", "mutfak", "kat hizmetleri" ve "seyahat acenteciliği" bölümleri olmak üzere bölümlere ayrılmıştır. 2005-2006 öğretim yılından itibaren bu okulların yapısında

önemli değişiklikler yapılarak “yeterliliğe dayalı modüler çerçeve öğretim programları” uygulamasına geçilmiştir (Boylu ve Arslan, 2014:81).

Turizm eğitimi, milli eğitim sistemi içinde örgün ve yaygın turizm eğitimi olarak iki bölümden oluşmaktadır. Örgün turizm eğitimi, orta öğretim ve yükseköğretim düzeyinde mesleki turizm eğitimi veren eğitim kurumları tarafından gerçekleştirilmektedir. Yaygın turizm eğitimi ise, gerek resmi gerekse özel kurumlar tarafından kısa süreli verilen mesleki kurslar şeklinde uygulanmaktadır. Bu yönü ile Türkiye’de uygulanan turizm eğitiminin yapısı kademeli ve farklılaştırılmış bir eğitim yapısı görünümündedir (Özdoğan ve Çavuş,2013:228).

Türkiye’de turizm eğitimi Şekil 1 ‘de görüleceği gibi yaygın ve örgün turizm eğitimi olarak iki ana başlıkta toplanmıştır.

Şekil 4.1. Türk Eğitim Sisteminin Örgüt Şeması

Kaynak: Yeşiltaş vd., 2010: 59’dan aktaran Orhan, 2015:13.

4.1. Örgün Turizm Eğitimi

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Örgün eğitim, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar (tubitak.gov.tr).

Örgün eğitim; okul öncesi eğitimi, temel eğitim, orta öğretim ve yüksek öğretim kurumlarını kapsamaktadır. Örgün eğitimin amaç ve görevleri milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak (Güneş, 1994:32'den aktaran Pehlivan, 2008:15);

- Bütün Türk çocuklarına iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri ve davranış ile alışkanlıkları kazandırmak, onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek,
- Bütün Türk çocuklarını ilgi, eğilim ve yetenekleri yönünden yetiştirmek ve yüksek öğrenime hazırlamaktır.

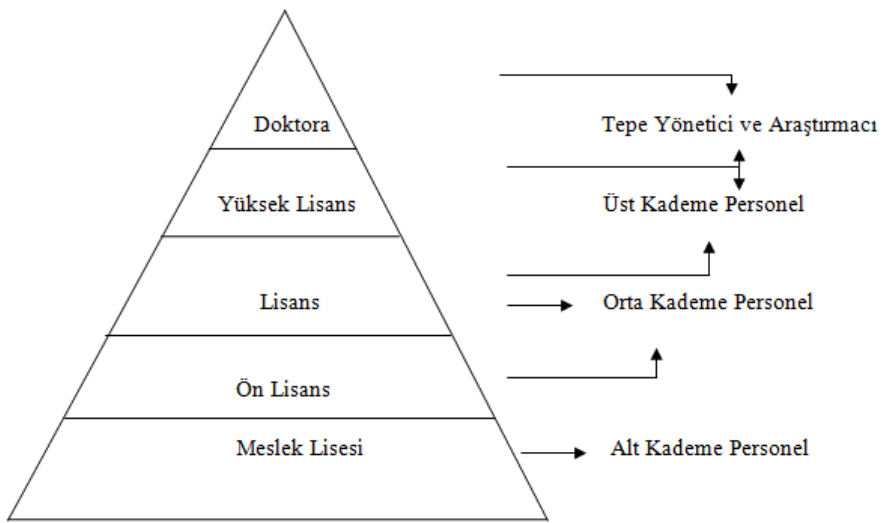
Örgün turizm eğitimi, okullarda müfredata dayalı olarak gerçekleştirilen diplomaya yönelik bir eğitimidir. Türkiye'de ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde örgün turizm eğitimi verilmektedir (Civelek, 2014:30). Türkiye'de örgün turizm eğitimi, Milli Eğitim (MEB) ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) bünyesindeki eğitim kurumları tarafından yürütülmektedir (Özdoğan ve Çavuş, 2013:228).

Örgün turizm eğitiminin amacı; kapsamında yer alan ilk ve ortaöğretim ve ayrıca yüksek öğretim kurumlarının eğitim programlarına turizm konularının fazlasıyla eklenerek, toplumda turizm bilincini ve turizm şuurunu yerleştirmek, turizm kaynaklarının sürdürülebilirliğini sağlamak gayesi ile bilinçlendirmek, turistlere karşı hakkaniyeti devamlı olarak sağlayabilecek anlayışı meydana getirebilmektir (Olalı, 1984:15).

Türkiye'de örgün turizm eğitimi ilk ve orta öğrenim düzeyinde temel turizm bilgisi olarak, mesleki eğitim düzeyinde ise Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri ve Özel Mesleki Ortaöğretim okullarında verilmektedir.

Yükseköğretimde örgün turizm eğitimi; Yükseköğretim Kurulu'na bağlı üniversitelerde dört yıl süre ile öğretim veren Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları (TİOYO), Turizm Fakülteleri, İşletme Fakülteleri, Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulları, Ticaret Bilimleri Fakülteleri, İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri, 20 İktisat Fakültelerinde ve iki yıl süreyle öğretim veren Meslek Yüksekokullarında (MYO) turizm ile ilgili farklı alanlarda gerçekleştirilmektedir.

Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü düzeyinde verilen turizm eğitimi ise önce yüksek lisans daha sonra doktora eğitimini içermektedir (Gürdal, 2002:67'den aktaran Tahtalıoğlu, 2012:20).

Şekil 4.2. Eğitim Düzeyi ve Yönetimsel Kademe Piramidi
Kaynak: Gürdal, 2002:392'den aktaran Pehlivan, 2008: 16.

Turizm sektöründe istihdam edilen personelin eğitim düzeyi ile ilgili piramit Şekil 2'de verilmektedir. Bu piramitte alt basamağı, turizm işletmelerinde çalışacak alt kademe işgücü yetiştirme görevini üstlenmiş ortaöğretim kurumları (turizmle ilgili eğitim veren meslek liseleri) ile ön lisans eğitimi veren meslek yüksekokulları oluşturmaktadır.

Orta kademe personel ihtiyacının karşılanması ise ön lisans ve lisans eğitimi veren kurumlarca sağlanmaktadır.

Lisans ve yüksek lisans eğitimi veren kurumlar tarafından üst kademe personel yani yönetici ihtiyacı karşılanmaktadır.

Yüksek lisans ve doktora eğitimi ise kamu ve özel kurumlarda araştırmacılık ve eğitim kurumlarında akademisyen kadrolarına yöneliktir.

Turizmle ilgili özel ve kamu kuruluşları için yönetici, araştırmacı ve planlamacı yetiştirme görevini ise daha üst basamaklarda yer alan lisans eğitimi veren turizm işletmeciliği ve otelcilik yüksekokulları ve farklı fakültelerde açılan turizm işletmeciliği bölümleri ile lisansüstü eğitim veren yüksek lisans ve doktora programları üstlenmişlerdir (Öncüer, 2006:167).

4.1.1. Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Ortaöğretim; ilköğretime dayalı, en az dört yıllık genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Ortaöğretimin amacı; öğrencilere asgari ortak bir genel kültür vermek, birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yollarını aramak, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda, hem yükseköğretime hem mesleğe veya geleceğe ve iş alanlarına hazırlamaktır (Civelek, 2014:30).

Mesleki ve Teknik Ortaöğretim; İlköğretime dayalı en az dört yıllık zorunlu eğitimle öğrencilere genel kültür kazandırmanın yanı sıra, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda hem yükseköğretime hem mesleğe veya geleceğe ve iş alanlarına hazırlayan eğitim öğretim sürecidir (Civelek, 2014:30).

4.1.2. Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Yükseköğretimde örgün turizm eğitimi; Yükseköğretim Kurulu'na bağlı üniversitelerde dört yıl süre ile öğretim veren Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokullarında (TİOYO) ve iki yıl süre ile öğretim veren Meslek Yüksekokullarında (MYO) turizm ile ilgili farklı alanlarda gerçekleştirilmektedir (Pehlivan, 2008:16).

4.1.2.1. Ön lisans düzeyinde turizm eğitimi

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre ön lisans eğitimi, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılık bir programı kapsayan yükseköğretimdir (Ilgaz, 2011:107).

Türkiye'de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren okulların amacı, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu becerikli, kalifiye, yabancı dil eğitimli bilen insan gücünü ve orta kademe personel yetiştirmektir.

Çizelge 4.1. 2012-2013 Yılına Ait Turizm ve Otel İşletmeciliği Önlisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları (osym.gov.tr).

	Yeni Kayıt			Toplam Öğrenci Sayısı			2011-2012 Öğretim Yılı Mezunu		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
İşletme Turizm Ve Otel İşletmeciliği	12637	5294	7343	38411	15535	22876	7376	3125	4251
Turizm Ve Otel İşletmeciliği	9581	4085	5496	28001	11426	16575	4907	2082	2825
Turizm ve Rehberlik	432	233	199	1361	681	680	281	135	146
Otel Yöneticiliği				4	2	2			
Turizm Ve Seyahat İşletmeciliği	2490	946	1544	7357	2824	4533	1200	480	720
Yiyecek Ve İçecek İşletmeciliği				9	4	5	5	3	2
Turizm İşletmeciliği				3		3	1		1
Turizm Ve Otelcilik				2		2			
Ağırlama Hizmetleri				1304	511	793	949	417	532
Turizm Animasyonu	134	30	104	370	87	283	33	8	25

Çizelge 4.1'e göre 2012-2013 yılına ait ön lisans düzeyinde ki toplam öğrenci sayısı 38.411'dir.

4.1.2.2. Lisans düzeyinde turizm eğitimi

Lisans eğitimi, orta öğretime dayalı en az sekiz yarıyıl ya da dört yılı kapsayan yüksek öğretim türüdür. Ülkemizde lisans düzeyinde turizm eğitimi genellikle yüksek okullarda verilmekle birlikte, bazı fakültelerin turizm bölümleri de bulunmaktadır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na göre yüksekokul, "belirli bir mesleğe yönelik eğitime ağırlık veren bir yüksek öğretim kurumudur". Fakülte, "yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan; kendisine birimler sağlanabilen bir yükseköğretim kurumu" olarak tanımlanmaktadır (Pehlivan, 2008:19).

Çizelge 4.2. 2012-2013 Yılına Ait Alanlarına Göre Lisans Düzeyindeki Öğrenci Sayıları (osym.gov.tr).

Alanlar	Yeni Kayıt Toplam			Öğrenci Sayısı			2011-2012 Öğretim Yılı Mezunu		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
Tur. Ve Otel İşl.	1715	653	1062	7172	2640	4532	775	347	428
Turizm Ve Reh.	454	182	272	1242	492	750	117	66	51
Otel Yöneticiliği	75	28	47	214	77	137			
Tur. Ve Sey. İşletmeciliği	995	383	612	4412	1683	2729	575	242	333
Yiy. Ve İç. İşletmeciliği	423	256	167	1552	813	739	55	24	31
Konaklama İşletmeciliği	1970	762	1208	7035	2538	4497	647	225	422
Turizm İşletmeciliği	1595	656	939	5518	2205	3313	374	171	203
Turizm Ve Otelcilik	51	14	37	381	103	278	47	18	29
Turizm Animasyonu	13	6	7	126	26	100	72	21	51
Alanlar Toplam	7291	2940	4351	27652	10577	17075	2662	1114	1548

Çizelge 4.2'ye bakıldığında 2012-2013 öğretim yılında toplam 27.652 öğrencinin turizm eğitimi aldıkları görülmektedir. 2011-2012 öğretim yılında mezun olan öğrenci sayısı ise 2662'dir.

Çizelge 4.3. 2012-2013 Yılına Ait Turizm İşletmeciliği Bölümü Olan Üniversitelerin Önlisans ve Lisans Öğrenci Sayıları (osym.gov.tr).

Üniversite Adı	Toplam Öğrenci Sayısı
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	41
Adıyaman Üniversitesi	330
Adnan Menderes Üniversitesi	2155
Afyon Kocatepe Üniversitesi	864
Akdeniz Üniversitesi	396 (Turizm Fakültesi) 1358 (Turizm İşl. ve Otelcilik Y.O)
Anadolu Üniversitesi	705
Atatürk Üniversitesi	834
Balıkesir Üniversitesi	1829
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	1025
Düzce Üniversitesi	761
Erciyes Üniversitesi	431
Erzincan Üniversitesi	280
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	571
Gazi Üniversitesi	990 (Tic. ve Tur. Eğt Fak.) 1693 (Turizm Fakültesi)
Gaziantep Üniversitesi	902
İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	19
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	38
Karadeniz Teknik Üniversitesi	640
Kastamonu Üniversitesi	198
Kırklareli Üniversitesi	183
Kocaeli Üniversitesi	421
Mardin Artuklu Üniversitesi	53
Mersin Üniversitesi	222 (Turizm Fakültesi) 929 (Turizm İşl. ve Otelcilik Y.O)
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	1253
Mustafa Kemal Üniversitesi	1325 (Turizm İşl. ve Otelcilik Y.O) 222 (Turizm ve Otelcilik M.Y.O)
Necmettin Erbakan Üniversitesi	231
Nevşehir Üniversitesi	11 (Tic. ve Tur. Eğt Fak.) 520 (Turizm Fakültesi) 16 (Turizm İşl. ve Otelcilik Y.O)
Pamukkale Üniversitesi	346
Sakarya Üniversitesi	475
Selçuk Üniversitesi	845
Uluslararası Antalya Üniversitesi	40
TOPLAM	23152

Çizelge 4.3 incelendiğinde; 2012-2013 yılında Türkiye’de ön lisans ve lisans düzeyinde turizm eğitimi veren toplam 31 okul olduğu görülmektedir. Bu okullarda ise toplam 23.152 öğrenci eğitim görmüştür.

Turizm İşletmeciliği programında turizmin seyahat, konaklama ve yiyecek-içecek gibi çeşitli bölümlerinde çalışabilecek orta ve üst kademe personel yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

4.1.2.3. Lisansüstü turizm eğitimi

Turizm alanında lisansüstü eğitim üniversitelerin bünyesinde bulunan Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Bahsedilen programların çoğunluğu Turizm Anabilim Dalı olmakla birlikte, bazıları İşletme Anabilim Dalı adı altında Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı olarak eğitim vermektedir (Demirkol, 2002:87).

Lisansüstü turizm eğitimi; ”yüksek lisans” ve “doktora” dereceleri olarak iki aşamada ele alınmaktadır. Yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi ile gelecekte sektörde çalışacak olan kişilerin eğitimini sağlayacak öğretim elemanlarının yetiştirilmesi, sektörün sorunları ve gelişimi gibi konuları araştırmak için araştırmacı yetiştirilmesi ve bunun yanında analiz ve değerlendirme yaparak turizmin geleceğine yön verecek kişilerin yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Sözer vd., 2002:71).

Yüksek Lisans düzeyinde turizm eğitiminin amacı, turizm sektörüne orta ve üst düzey yönetici, eğitici, danışman ve araştırmacı yetiştirmektir. Doktora düzeyinde verilen turizm eğitiminin amacı ise, bir disiplin olarak turizmle ilgili akademik başarı için araştırmalar yapmak, problemler çözmek, öğretim ve iletişim yeteneklerini geliştirmektir (Olsen ve Khan, 1989: 16).

Turizm İşletmeciliği Yüksek Lisans Programı öğrencileri uluslararası işletmelerinin stratejik ve rekabetçi alanlardaki ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yönetim konularında analiz ve karar verme yeteneklerini geliştirmelerine imkân sağlamaktadır. Rekabetin artan oranda yaşandığı turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu analitik eğitimi sunmak ve mezunları çalışma hayatında başarılı kılmak programın temel amacıdır.

Turizm İşletmeciliği Yüksek Lisans Programı'na kayıtlı olan öğrencilere işletme ve iktisadın temel bilim dallarında yer alan dersler İşletmecilik Anabilim Dalındaki yüksek lisans programları ile ortak olarak verilmekte ve turizm alanındaki derslerde de; turizm sektörünün ve turizm eğitiminin analizi, yüksek lisans programının değer iddiası, hedeflenen başarı kriterleri, programın statüsü, turizm eğitiminde değişimler ve stratejik düşünceyi geliştirebilecek dersler okutulmaktadır (halic.edu.tr).

Çizelge 4.4. 2012-2013 Yılına Ait Alanlarına Göre Lisansüstü Düzeyindeki Öğrenci Sayıları (osym.gov.tr)

Alanlar	Yeni Kayıt Toplam			Öğrenci Sayısı			2011-2012 Öğretim Yılı Mezunu		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
Turizm Ve Otel İşletmeciliği	403	179	224	1114	526	588	111	56	55
	328	144	184	863	409	454	96	52	44
	75	35	40	251	117	134	15	4	11
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Eğitimi	31	14	17	136	51	85	21	7	14
	31	14	17	96	38	58	20	7	13
	-	-	-	40	13	27	1		1

Çizelge 4.4 incelendiğinde 2012-2013 yıllarında lisans üstü turizm eğitimi Turizm ve Otel İşletmeciliği ve Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik bölümlerinden oluşan alanlarda verilmekte olduğu görülmektedir. Bu bölümlerde okuyan toplam öğrenci sayısı ise 434'dür.

4.2. Yaygın Turizm Eğitimi

Mesleki eğitim sadece örgün eğitim kurumları ile yürütülmemektedir. Örgün mesleki eğitim sistemi dışında kalmış bireylere eğitim hizmetini yaygın mesleki eğitim kurumları vermektedir. Yaygın mesleki eğitim, bireyin eğitim seviyesini değiştirmeyen, ancak mesleğine çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitim programları ile eğitsel açıdan katkı sağlayan, uyum kursları vb. gibi programları içeren mesleki eğitim türüdür (Alkan vd., 1998:140).

Yaygın eğitim; örgün eğitim sistemine hiç girmemiş ya da örgün eğitim sisteminin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan ayrılmış ya da bitirmiş bireylere; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte çeşitli süre ve düzeylerde hayat boyu yapılan eğitim, öğretim, üretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerinin tümünü ifade eder (mevzuat.meb.gov.tr).

Yaygın turizm eğitimi olarak da bilinen, toplumsal düzeyde verilen turizm eğitiminin genel amacı, toplumda turizm bilincini ve turizm kaynaklarını koruma anlayışını geliştirmek, turiste karşı ilkeli, dürüst hizmet anlayışını kazandırmak, sevgi, hoşgörü ve konukseverliğe uygun davranış biçimi geliştirmektir. Turizm eğitim kurumlarının temel amacı ise, turizm sektöründe iş görecektir elemanları temel eğitimden geçirmek, bu eğitimi alan herkese turizm bilinci ve felsefesini kazandırmak, yönetim tekniklerini öğretmek ve dünyada hâkim, kabul görmüş anlayışa uyum sağlamak ve yeni kavram, fikir ve teknolojileri kavrayabilecek üst düzey turizm profesyonellerini yetiştirmektir (Evren, 2010: 35).

Yaygın eğitim, örgün eğitimi tamamlayan ve eğitime süreklilik kazandıran okul dışı eğitim programları, hizmet içi eğitimi ve kamuoyu aydınlatma çalışmaları biçiminde yürütülmektedir. Örgün eğitimi tamamlayıcı nitelikte olan yaygın eğitim çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, Diyanet İşleri Başkanlığı, Milli Savunma, Sağlık Ve Sosyal Yardım, Tarım Ve Orman, Adalet, Kültür, Turizm, Çalışma Bakanlığı gibi bazı bakanlıklarla, özel ve gönüllü bir takım kuruluşlar tarafından yapılmaktadır.

Toplumumuzda turizm bilincini oluşturmak ve bu bilinci geliştirmek amacıyla; mülki idare amirleri, kamu kurum ve kuruluşları personelleri, üniversiteler, esnaf, sivil toplum örgütleri ve turizm sektörüne yönelik seminer, panel, toplantı, sempozyum, konferans vb. etkinlikler düzenlenmektedir. İllerden gelen tekliflere göre yapılan planlamalar doğrultusunda, mülki idare amirlerinden, taksit şoförlerine, polis-jandarmadan esnafa kadar farklı profillerde hedef kitlelere yönelik olarak farklı başlıklarda eğitimler verilmektedir. Seminer başlıkları illerin özellikleri ve belirlenen ihtiyaçlara göre farklılık gösterebilmektedir (Orhan, 2015: 28).

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve ölçekle ilgili bilgiler verilecektir.

5.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Kuşadası yerleşkesinde lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi bünyesinde lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrenci sayısı 2016- 2017 öğretim dönemi itibariyle 1.836'dır.

Araştırmada yer alması gereken örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde, araştırmaya konu olan ana kütle büyüklüğünün bilindiği durumlarda kullanılan (Ural ve Kılıç, 2006) aşağıdaki formül kullanılmıştır ;

$$n = \frac{N.t^2.p.q}{d^2.(N-1)+t^2.p.q}$$

Formülde;

N: Hedef kitledeki birey sayısını

n: Örneklem girecek birey sayısını

p: İlgilenilen olayın görülme olasılığını

q: İlgilenilen olayın görülmemesi olasılığını

t: α anlamlılık düzeyinde, serbestlik derecesine göre t Çizelgesi kritik değeri

d: kabul edilen $\pm$ örneklem hata oranı

Formülde p ve q değerleri 0,5 olarak alınmıştır. t değeri 0,05 anlamlılık düzeyi için 1,96 olarak belirlenmiştir; örneklem hatası (d) 0,05 olarak alınmıştır.

Belirtilen formüle göre araştırma için gerekli örneklem büyüklüğü;

$$n = \frac{1836.1,96^2.0,5.0,5}{0,5^2.(1836-1)+1,96^2.0,5.0,5} \cong 318$$

Hesaplama doğrultusunda Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinden en az 318 kişinin örneklemde yer alması gerektiği belirlenmiştir.

Anket, Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde lisans eğitimi alan öğrencilerinin katılım yoluyla uygulanmıştır. Uygulanan anketlerde 1,2,3 ve 4. sınıflardan örnekler toplanmasına özen gösterilmiştir. Anketlerle 410 öğrenciye ulaşılmış ve geri dönen 377 anket analize tabi tutulmuştur.

5.2. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi ve Kullanılan Ölçekler

Araştırmada ilk olarak mesleki eğitim ve turizm eğitimi kavramları ile ilgili detaylı bir literatür taraması yapılmıştır. İlgili literatürden elde edilen bilgiler ile ikincil verilerin analizi gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sorularına cevap vermek amacıyla geliştirilen veri toplama araçlarına uygulamada çok farklı isimler verildiği görülmektedir. Örneğin, bireylerin duyuşsal özelliklerini ölçmeye yönelik pek çok sorudan oluşan araçlara “anket” veya “ölçek” denildiğine de rastlanmaktadır (Büyüköztürk, 2005: 134). Ayrıca anket tekniğinde kullanılan likert ölçeği, tutumları kolay ve doğrudan ölçebilen bir yöntemdir (Kağıtçıbaşı, 1999: 136’dan aktaran Pehlivan, 2008: 68). Alan araştırması kapsamında anket tekniği kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır.

İlk bölümde katılımcıların demografik bilgilerine yönelik ifadeler yer verilmiştir. Bu doğrultuda ilk bölümde katılımcıların cinsiyet, yaş, sınıfı ve bölümü, ailenin ikamet ettiği merkez, mezun olunan lise, ailenin aylık geliri, turizm sektöründe bulunan kariyer olanaklarıyla ilgili bilgi sahibi olma, eğitim alınan bölümün seçimindeki istek ve temel neden, yeniden turizm bölümünü seçme isteği, stajını tamamlama durumu, mezuniyetten sonra sektörde çalışma isteği gibi bilgileri elde etmeye yönelik ifadeler bulunmaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde çalışmaya katılan öğrencilerin sektöre yönelik algılarını ölçen ifadeler yer almaktadır. Araştırmada kullanılan ölçek ifadeleri; Duman vd. (2006) tarafından oluşturulan “Mersin’de Yükseköğretim ve Orta Öğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırmalı Analizi”, Tahtaloğlu (2012) “Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi”, Akış Roney ve Öztin (2007) “Career Perceptions of Undergraduate Tourism Students: A Case Study in Turkey” adlı çalışmalarında geçerlilik ve güvenilirlikleri test edilmiş olan ölçek ifadelerinden derlenmiştir.

Ölçekte bulunan ifadeler 1= Kesinlikle Katılmıyorum ve 5= Tamamen Katılıyorum olmak üzere 5’li likert ölçeği ile ölçülmüştür.

Böylece anket formu; öğrencilerin turizm sektörüne yönelik algılarını ölçen 25 adet ve demografik bilgileri içeren 13 adet; toplam 38 ifadeden oluşmuştur. Anketler, öğrencilerden 9-23 Mayıs 2016 tarihleri arasında toplanmıştır.

Uygulanan anketlerden elde edilen veriler kodlanarak bilgisayara yüklenmiştir. Elde edilen verilerin analizinde SPSS18 (Statistical Package for Social Sciences-Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paket Programı) programı kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS programı yardımı ile istatistiki işlemlere tabi tutularak yorumlanabilecek Çizelgeler haline getirilmiştir.

5.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırma kapsamında aşağıdaki hipotezler test edilecektir:

Hipotez 1: H₁: “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik genel tutumları olumludur.”

Hipotez 2: H₂: “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açıları cinsiyete göre farklılık gösterir.”

Hipotez 3: H₃: “Lisede turizm eğitimi almış olan öğrencilerle almamış olan öğrenciler arasında sektöre yönelik tutumlar açısından anlamlı bir fark vardır.”

Hipotez 4: H₄: “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin okumakta oldukları bölüme göre sektöre yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.”

Hipotez 5: H₅: “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler arasında stajlarını tamamlayan ve tamamlamayan öğrencilerin sektöre yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır.”

Hipotez 6: H₆: “Katılımcıların sektöre yönelik tutumları mezuniyet sonrası sektörde çalışma kararlarına göre farklılık göstermektedir.”

5.4. Araştırma Bulguları ve Değerlendirme

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve değerlendirmeler yer almaktadır.

5.4.1. Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilere ait çeşitli demografik bilgiler, eğitim görülen sınıf ve bölümle ilgili bilgiler, öğrencilerin seçtikleri bölümle ilgili bilgiler ve stajlarını tamamlayıp tamamlamadıkları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet ve yaşa göre dağılımları Çizelge 5.1' de sunulmuştur.

Çizelge 5.1 Katılımcıların Cinsiyet ve Yaşa Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	157	41,6
Erkek	220	58,4
Toplam	377	100
Yaş	Frekans	%
18	1	,3
19	16	4,2
20	52	13,8
21	88	23,3
22	91	24,1
23 ve üstü	128	24,0
Toplam	376	99,7

Çizelge 5.1' deki verilere göre çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %58'i erkek, %42'si kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca çizelgedeki verilere göre öğrencilerin %34'lük bölümü 23 yaş ve üstü, %24,1'lik bölümü 22

yaş, %23,3'lük bölümü 21 yaş, yaklaşık %14'ü 20 yaş, %4,2'si 19 yaş ve %0,3'ü 18 yaşındadır.

Çizelge 5.2. Katılımcıların Eğitim Görmekte Oldukları Bölüm ve Sınıfa İlişkin Bilgiler

Bölüm	Frekans	%
Seyahat İşletmeciliği	49	13,0
Turizm Rehberliği	156	41,4
Konaklama İşletmeciliği	106	28,1
Yiyecek İçecek İşletmeciliği	62	16,4
Toplam	373	98,9
Sınıf	Frekans	%
1	71	18,8
2	114	30,2
3	118	31,3
4	61	16,2
Toplam	364	96,6

Çalışmaya katılan öğrencilerin %41,4'ü Turizm Rehberliği, %28'i Konaklama İşletmeciliği, %16,4'ü Yiyecek İçecek İşletmeciliği ve %13'ü Seyahat İşletmeciliği bölümünde eğitim görmektedir. Çalışmada yer alan öğrencilerin yaklaşık %31'i üçüncü sınıf, %30'ü ikinci sınıf, %18,8'i birinci sınıf ve %16,2'si dördüncü sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Ankete katılan öğrencilerin ikamet ettiği merkez ve ailelerinin aylık gelirlerine ait bilgilere göre dağılımı Çizelge 5.3'de görülmektedir.

Çizelge 5.3. Katılımcıların Ailelerinin Aylık Geliri ve İkamet Ettiği Merkez

İkamet edilen merkez	Frekans	%
İl merkezi	189	50,1
İlçe merkezi	138	36,6
Belde	42	11,1
Toplam	369	97,9
Ailenizin aylık geliri	Frekans	%
978 tl den az	12	3,2
979 tl ve 1500 tl arası	114	30,2
1501 tl ve 2000 tl arası	88	23,3
2001 tl ve 2500 tl arası	42	11,1
2501 tl ve 3000 tl arası	34	9,0
3001 tl ve üzeri	80	21,2
Toplam	370	98,1

Çizelge 5.3’de yer alan bilgilere göre çalışmada yer alan öğrenciler, ailelerinin ikamet ettiği merkez ile ilgili soruyu yanıtlayan öğrencilerin yaklaşık %50’si İl merkezi, %37’si ilçe merkezi ve %11’i belde olarak belirtmişlerdir.

Ailelerin aylık geliri ile ilgili soruyu ankete katılan öğrencilerin yaklaşık %30’u 979 tl ve 1500 tl arası, %23’ü 1501 tl ve 2000 tl arası, %21’i 3001 tl ve üzeri, %11’i 2001 tl ve 2500 tl arası, %9’u 2501 tl ve 3000 tl arası ve %3’ü 978 tl’ den az olarak yanıtlamışlardır.

Çizelge 5.4. Katılımcıların Okul ve Okul ile İlgili Bilgileri

Mezun Olunan Lise	Frekans	%
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	66	17,5
Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı)	4	1,1
Genel Lise	179	47,5
Diğer	128	34,0
Toplam	377	100
Sektördeki Kariyer Olanaklarından Haberdar Olma	Frekans	%
Evet	280	74,3
Hayır	97	25,7
Toplam	377	100
Mevcut Okulu İsteyerek Seçme Durumu	Frekans	%
Evet	262	69,5
Hayır	113	30,0
Toplam	375	99,5
Mevcut Okulu Seçme Nedeni	Frekans	%
Rehber Olma isteği	44	11,6
Turizm Lisesi Çıkışlı Olduğu için	35	9,2
Sektörün Özellikleri ve İstihdam Olanaklarının Varlığı	103	27,3
Puanlama ve Tercih Sıralaması	55	14,5
Yabancı Dili Geliştirme İsteği	30	7,9
Okulun Fiziksel ve Diğer Özelliklerini Beğenme	22	5,8
Fikrim Yok	88	23,3
Toplam	377	100
Kendilerine Şans Verilse Tekrar Bu Okulu Seçme İsteği	Frekans	%
Evet	177	46,9
Hayır	196	52,0
Toplam	373	98,9

Çizelge 5.4'e göre anketi cevaplayan öğrencilerin yaklaşık %47'si Genel Lise, %34'ü Diğer, %17'si Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi ve %1'i Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı) mezunlardır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %74 'ü sektörde bulunan kariyer olanakları ile ilgili bilgi sahibi olduğunu belirtirken, %26'sı ise bilgi sahibi olmadıklarını belirtmiştir.

Öğrencilerin eğitim aldıkları okulu seçme isteklerine verdikleri cevaplar bulunmaktadır. Buna göre öğrencilerin yaklaşık %70'i okudukları okulu isteyerek seçerken, %30'u isteyerek seçmemiştir.

Ankete cevap veren öğrencilerin %27'si okudukları bölümü seçme nedeni olarak sektörün özellikleri ve istihdam olanaklarını gösterirken, %23'ü fikrim yok beyanında bulunmuştur. Öğrencilerin %14'ü puanlama ve tercih sıralaması yüzünden bu bölümü seçtiklerini belirtirken, yaklaşık %12'si rehber olmak istedikleri için bölümü seçtiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin %9'u turizm lisesi çıkışlı olmalarından, yaklaşık %8'i yabancı dillerini geliştirmek istemeleri ve %6'sı ise okulun fiziksel ve diğer özelliklerinden dolayı bölümü seçtiklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerin %52'si okudukları bölümü yeniden seçme tercihinde bulunmayacağını belirtirken, %47'si okudukları bölümü yeniden seçeceklerini belirtmişlerdir.

Çizelge 5.5. Katılımcıların Stajlarını Tamamlama Durumu ve Mezun Olduktan Sonra Turizm Sektöründe Çalışma İstekleri

Staj Durumu	Frekans	%
Evet	92	24,4
Hayır	283	75,1
Toplam	375	99,5
Sektörde Çalışma İstekleri	Frekans	%
Evet	246	65,3
Hayır	127	33,7
Toplam	373	99

Çizelge 5.5 incelendiği zaman ise öğrencilerin yaklaşık %75'i staj yapmadıklarını, %24'ü ise stajlarını tamamladıklarını belirtmişlerdir.

Çizelge 5.5'e göre çalışmaya katılan öğrencilerin %65'i mezun olduktan sonra turizm sektöründe çalışmak isterken, yaklaşık %34'ü mezun olduktan sonra turizm sektöründe çalışmak istemediklerini belirtmişlerdir.

5.4.2. Araştırma Değişkenlerine Ait Betimsel İstatistikler

Öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarını belirlemek amaçlı kullanılan ölçeğin faktör analizine uygunluğu kontrol edilmiştir. KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem yeterliliği ,922 ($p < .000$) verinin faktör analizine uygun olduğunu göstermektedir.

Çizelge 5.6. KMO testi

Kaiser-Meyer-Olkin	0,922
Sig	,000

Katılımcıların turizm sektörüne yönelik algılarını belirlemeye yönelik uygulanan ölçek ifadelerine verilen yanıtlardan anlamlı boyutlar elde etmek amacı ile ilk olarak faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda, faktör yükleri 0,05'in altında olan 3 ölçek ifadesi, ölçek güvenilirliğinin yükselmesi ve ortaya çıkan boyutların anlamlı hale getirilmesi amacıyla ölçekten çıkarılarak analize devam edilmiştir. Faktör analizi sonucunda toplam varyansın %59'unu açıklama gücüne sahip 4 faktör elde edilmiştir.

Her bir faktörün güvenilirlik katsayısı ve açıkladığı varyans ile faktör yüklerine ilişkin bilgiler Çizelge 5.7' de ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Çizelge 5.7. Faktör Analizi

Faktörler	Faktör Yükleri	Açıklanan Varyans %	Cronbach Alpha
Faktör 1: Kişi Sektör Uyumu		25,8	0,90
*Sektörde çalışmak hayatıma önemli katkılar sağlar	,726		
* Sektörde çalışma koşulları bana uygun	,712		
* Kişiliğim turizm sektöründe çalışmaya uygun	,711		
* Turizm sektöründe çalışmak sosyal hayatıma fayda sağlar	,698		
* Gelecekte bu sektörde kendi işimi kurmak istiyorum	,679		
* Aldığım eğitimle ilgili bir iş sahibi olmak istiyorum	,645		
*Turizmi yüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum	,645		
*Turizm sektöründe çok iyi iş imkanları vardır.	,600		
* Turizmde çalışanların yeni ve farklı yerler görürler	,584		
* Turizm sektöründe çalışarak daha fazla seyahat imkanı bulacağıma inanıyorum.	,583		
* Turizm sektöründe kariyer sahibi olunabilir.	,579		
* Bu sektörde çalışarak kısa zamanda çok kazanabilirim.	,531		

Çizelge 5.7. Faktör Analizi (Devamı)

Faktör 2: Sektörde Yükselme Olanakları		13,6	0,78
*Turizm sektöründe çalışan yöneticilerin, çalışanların önerilerini dikkate aldıklarını düşünüyorum.	,719		
*Turizm eğitimi alan kişilerin iyi yerlere geleceğine inanıyorum.	,713		
*Turizm sektöründe maaş sisteminin adil olduğunu düşünüyorum	,640		
*Turizm sektöründe çalışan yöneticilerin çalışanlara sorumluluk vermekten kaçınmadıklarını düşünüyorum.	,630		
*Turizm sektöründe kazanılan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşamın sürdürüleceğine inanıyorum.	,576		
Faktör 3: Çalışma Koşulları		10,7	0,73
* Turizm sektöründe çalışmanın stresli olduğunu düşünüyorum	,856		
* Turizm sektöründe çalışma saatlerinin uzundur	,823		
* Turizm sektöründe çalışarak farklı kültür ve insanları tanıyacağıma inanıyorum.	,595		
Faktör 4: Tercih Etme Eğilimi		8,4	0,53
* Ailem turizmle ilgili bir işe sahip olduğu için turizmde çalışmak istiyorum	,793		
* Turizm sektöründe çalışmanın diğer sektörlere göre daha kolay olduğunu düşünüyorum.	,641		
Toplam Varyans		59	
Cronbach Alpha			,903

Uygulanan faktör analizi sonucunda, çalışmaya katılan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarını oluşturan 4 boyut elde edilmiştir.

Turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektöre yönelik algılarına ilişkin elde edilen faktörler, ifadelerin ortak yönleri dikkate alınarak isimlendirilmiştir.

Faktör 1 (Kişi-Sektör Uyumu): Elde edilen ilk faktör toplam varyansın yaklaşık %26'sını açıklamaktadır. Bu faktör 12 maddeden oluşmaktadır. Kişi sektör uyumu faktörünü oluşturan ifadeler bakıldığında; bu faktör temel olarak öğrencilerin kişiliklerinin turizm sektöründe çalışmaya uygun olup olmaması ile ilgili olduğu görülmektedir. Öğrencilerin turizm sektörünün özelliklerini benimsemeleri ve turizm sektörünün geleceğine inanmaları, sektöre bakış açılarını etkilemektedir.

Faktör 2 (Sektörde Yükselme Olanakları): Toplam varyansın yaklaşık olarak 14'ünü açıklayan bu faktör 5 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler öğrencilerin turizm sektörünü değerlendirirken sektörde bulunan yöneticilerin özelliklerini ve maaş sistemini göz önünde bulundurduklarını göstermektedir.

Faktör 3 (Çalışma Koşulları): Varyansın yaklaşık olarak %11'ini açıklayan bu faktör 3 maddeden oluşmaktadır. Turizm sektörünün stresli ve çalışma saatlerinin uzun olması, öğrencilerin bu sektörde bulunan çalışma koşullarına yönelik bakış açılarını etkilemektedir.

Faktör 4 (Tercih Etme Eğilimi): Elde edilen son faktör toplam varyansın 8'ini açıklamaktadır. Bu faktör 2 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerin turizm sektörüne yönelik çalışma eğilimlerine, ailelerinin turizmle ilgili olması ve sektörde çalışmanın kolay olduğunu düşünmeleri etki etmektedir.

5.4.3. Araştırmanın Hipotezlerinin Test Edilmesine Yönelik Analizler

Bu bölümde altı adet olan araştırma hipotezlerine yönelik uygulanan testlerin sonuçları yer almaktadır.

5.4.3.1. Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik genel tutumları

Araştırma kapsamında lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektöre yönelik tutumları ile ilgili hipotezler test edilmiştir. Bu bağlamda test edilen hipotezler şu şekildedir;

Çizelge 5.8. Ölçek İfadelerine Verilen Yanıtlara İlişkin Betimsel İstatistikler

Faktörler	Ortalama x
Kişi-Sektör Uyumu	3,3531
Sektörde Yükselme Olanakları	2,7708
Çalışma Koşulları (-)	1,0038
Tercih Etme Eğilimi	2,2124

Çizelge 5.8’de yer alan ortalama değerlere göre Kişi- Sektör Uyumu faktörünün ortalaması ($x=3,3531$) orta değer olan 3’ten anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin kişilik özellikleri ve sektör arasında benzerlik gördüklerini ve turizm sektöründe çalışmaya kişilik olarak uygun olduklarını belirtmektedirler. Genel olarak olumsuz ifadelerin bulunduğu Çalışma Koşulları faktörü de ($x=1,0038$) orta değer olan 3’ten düşük çıkmıştır. Bu bulgular, katılımcıların turizm sektöründeki çalışma koşullarını olumsuz olarak değerlendirdiklerini göstermektedir.

Çizelge 5.8’de yer alan verilere göre katılımcılar elde edilen dört boyuttan üçüne olumsuz değerlendirme yapmışlardır. Yalnızca kişi-sektör uyumu konusunda olumlu görüş belirtmişlerdir. Bu doğrultuda araştırmanın “lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik genel tutumları olumludur” şeklinde ifade edilen hipotezin (H-1) reddedildiği söylenebilir.

Çizelge 5.9. Katılımcıların Sektöre Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermemesine İlişkin Gerçekleştirilen t-test Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	t değeri	p değeri
Kişi-Sektör Uyumu	Kadın Öğrenci Erkek Öğrenci	-1,420	,156
Sektörde Yükselme Olanakları	Kadın Öğrenci Erkek Öğrenci	,358	,721
Çalışma Koşulları	Kadın Öğrenci Erkek Öğrenci	,731	,465
Tercih Etme Eğilimi	Kadın Öğrenci Erkek Öğrenci	1,383	,168

Çizelge 5.9’da yer alan veriler incelendiğinde “p” değerinin hiçbir boyut altında $p=0,05$ değerinden küçük olmadığı görülmektedir. Bu bağlamda, çalışmaya katılan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açılarının cinsiyete göre bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Verilen bilgiler doğrultusunda araştırmanın “lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açıları cinsiyete göre farklılık gösterir” şeklinde ifade edilen hipotezi (H-2) ($p=0,377>0,05$) reddedilmiştir.

Çizelge 5.10. Katılımcıların Lisede Turizm Eğitimi Almalarına göre Sektöre Yönelik Bakış Açılarının Farklılaşması

Faktörler	Eğitim Durumu	N	Sıra Ort. (m̄)	p değeri
Kişi-Sektör Uyumu	Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	66	186,65	,320
	Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı)	4	271,75	
	Genel Lise	179	182,76	
	Diğer	128	196,35	
Sektörde Yükselme Olanakları	Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	66	158,74	,036
	Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı)	4	253,25	
	Genel Lise	179	200,50	
	Diğer	128	186,51	
Çalışma Koşulları	Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	66	173,15	,361
	Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı)	4	249,75	
	Genel Lise	179	188,34	
	Diğer	128	196,19	
Tercih Etme Eğilimi	Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	66	196,27	,332
	Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı)	4	243,75	
	Genel Lise	179	194,11	
	Diğer	128	176,39	

Çizelge 5.10 incelendiğinde, sektöre yönelik bakış açısını ölçen “kişi-sektör uyumu” (p=0,320), “çalışma koşulları” (p=0,361) ve “tercih nedeni” (p=0,332) boyutlarında, katılımcıların lisede turizm eğitimi alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Bununla birlikte katılımcıların sektörde yükselme olanaklarına (p=0,036) bakış açıları, lisede turizm eğitimi alma durumlarına göre farklılık göstermektedir.

Buna göre araştırmanın “lisede turizm eğitimi almış olan renciler ile almamış olan renciler arasında sektöre yönelik tutumlar açısından anlamlı bir fark vardır” şeklinde ifade edilen hipotezinin (H-3) ($p=0,262>0,05$) reddedildiği söylenebilir.

Çizelge 5.11. Katılımcıların Okumakta Oldukları Bölüme Göre Sektöre Yönelik Tutumları

Faktörler	Okudukları Bölüm	N	Sıra Ort. (mr)	p değeri
Kişi-Sektör Uyumu	Seyahat İşletmeciliği	49	155,86	,055
	Turizm Rehberliği	156	202,27	
	Konaklama İşletmeciliği	106	180,90	
	Yiyecek İçecek İşletmeciliği	62	183,63	
Sektörde Yükselme Olanakları	Seyahat İşletmeciliği	49	182,24	,156
	Turizm Rehberliği	156	191,44	
	Konaklama İşletmeciliği	106	198,14	
	Yiyecek İçecek İşletmeciliği	62	160,53	
Çalışma Koşulları	Seyahat İşletmeciliği	49	227,49	,044
	Turizm Rehberliği	156	183,38	
	Konaklama İşletmeciliği	106	178,06	
	Yiyecek İçecek İşletmeciliği	62	179,40	
Tercih Etme Eğilimi	Seyahat İşletmeciliği	49	188,37	,009
	Turizm Rehberliği	156	190,56	
	Konaklama İşletmeciliği	106	204,59	
	Yiyecek İçecek İşletmeciliği	62	146,87	

Çizelge 5.11’e bakıldığında, ankete katılan rencilerin verdikleri cevaplara göre gruplar arasında Kişi-Sektör Uyumu ($p=,055$) ve Sektörde Yükselme Olanakları ($p=,156$) faktörleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bununla birlikte alışma Koşulları ($p=,044$) ve Tercih Etme Eğilimi ($p=,009$) faktörlerine yönelik değerlendirmede anlamlı bir farklılık vardır.

Buna göre araştırmanın “lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin okumakta oldukları bölüme göre sektöre yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır” şeklinde ifade edilen hipotezi (H-4) kısmen kabul edilmiştir.

Çizelge 5.12. Katılımcıların Stajlarını Tamamlayıp Tamamlamadıklarına Göre Sektöre Yönelik Tutumları

Faktörler	Staj Durumu	Sıra Ort. (m)	p değeri
Kişi-Sektör Uyumu	Evet	156,13	,001
	Hayır	198,36	
Sektörde Yükselme Olanakları	Evet	162,71	,010
	Hayır	196,22	
Çalışma Koşulları	Evet	204,21	,099
	Hayır	182,73	
Tercih Etme Eğilimi	Evet	171,35	,090
	Hayır	193,41	

Çizelge 5.12 verileri incelendiğinde, katılımcıların, stajlarını tamamlayıp/tamamlamamaları ile sektöre yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık söz konusu değildir.

Bu doğrultuda çalışmanın “lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler arasında stajlarını tamamlayan ve tamamlamayan öğrencilerin sektöre yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır” olarak belirlenen hipotezi (H-5) kısmen reddedilmiştir.

Çizelge verilerine göre; katılımcıların stajlarını tamamlamamalarının, sektöre yönelik tutumlarından kişi-sektör uyumuna ($p=0,001$) göre farklılık gösterdiği söylenebilmektedir. Bununla birlikte katılımcıların stajlarını tamamlamalarının, çalışma koşulları konusundaki tutumları açısından anlamlı farklılık göstermediği ($p=0,099$) söylenebilir.

Çizelge 5.13. Katılımcıların Sektöre Yönelik Tutumlarının, Mezuniyet Sonrası Sektörde Çalışma Kararlarına Göre Farklılaşması

Faktörler	Mezuniyet Sonrası Çalışma Kararı	N	Sıra Ort. (mr)	p değeri
Kişi-Sektör Uyum	Evet	246	229,28	,000
	Hayır	127	105,09	
Sektörde Yükselme Olanakları	Evet	246	196,37	,019
	Hayır	127	168,85	
Çalışma Koşulları	Evet	246	172,34	,000
	Hayır	127	215,39	
Tercih Etme Eğilimi	Evet	246	193,67	,096
	Hayır	127	174,08	

Çizelge 5.13 verileri incelendiğinde, katılımcıların, mezuniyet sonrası turizm sektöründe çalışmaya devam etme/etmeme eğilimleri ile sektöre yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda çalışmanın “katılımcıların sektöre yönelik tutumları, mezuniyet sonrası sektörde çalışma kararlarına göre farklılık göstermektedir” olarak belirlenen hipotezi kısmen (H-6) kabul edilmiştir.

Çizelge verilerine göre; katılımcıların mezuniyet sonrası sektörde çalışmayı sürdürme kararlarının, sektöre yönelik tutumlarından kişi-sektör uyumu ($p=0,000$), sektörde yükselme olanakları ($p=0,019$) ve sektördeki çalışma koşullarına ($p=0,000$) göre farklılık gösterdiği söylenebilmektedir. Bununla birlikte katılımcıların mezuniyet sonrası sektörde çalışmayı sürdürme kararlarının, daha

önce sektörü neden tercih ettikleri konusundaki tutumları açısından anlamlı farklılık göstermediği ($p=0,096$) söylenebilir.

Analiz sonuçlarının yer aldığı Çizelge 5.13 tutumları ölçmeye yönelik faktörler açısından incelendiğinde; kişi-sektör uyumunu yüksek olarak değerlendiren katılımcıların mezuniyet sonrasında da sektörde çalışmaya yönelik olumlu tutum ($m_r= 229,28$) içinde oldukları söylenebilir. Bununla birlikte kişiliğini sektörde çalışmaya uygun bulmayan katılımcıların, mezuniyet sonrası sektörde çalışmaya yönelik soruya verdikleri yanıtların ortalama değerinin ($m_r= 105,09$) düşük olduğu ve bu kişilerin mezuniyet sonrasında sektörde çalışmayı düşünmedikleri anlaşılmaktadır.

5.4.3.2. Araştırma hipotezlerinin genel değerlendirmesi

Çalışmada öğrencilerin mezuniyet sonrasında turizm sektörüne bakış açlarına yönelik önceki çalışmalara dayanarak geliştirilen hipotezler doğrultusunda oluşturulan araştırma modelinde yer alan ilişkiler incelenmiştir.

Araştırma kavramları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amacıyla yapılan istatistiksel analizler neticesinde sınanmaya çalışılan hipotezlerin kabul ve red durumları Çizelge 5.14'te gösterilmektedir.

Çizelge 5.14. Araştırma Hipotezlerinin Kabul/Red Sonuçları

HİPOTEZLER		SONUÇ
H-1	Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik genel tutumları olumludur.	Reddedildi
H-2	Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açıları cinsiyete göre farklılık gösterir.	Reddedildi
H-3	Lisede turizm eğitimi almış olan öğrencilerle almamış olan öğrenciler arasında sektöre yönelik tutumlar açısından anlamlı bir fark vardır.	Reddedildi
H-4	Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin okumakta oldukları bölüme göre sektöre yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.	Kabul Edildi
H-5	Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler arasında stajlarını tamamlayan ve tamamlamayan öğrencilerin sektöre yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır.	Reddedildi
H-6	Katılımcıların sektöre yönelik tutumları, mezuniyet sonrası sektörde çalışma kararlarına göre farklılık göstermektedir.	Kabul Edildi

Çizelge 5.14’de görüldüğü üzere “”Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik genel tutumları olumludur”, “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açıları cinsiyete göre farklılık gösterir”, “Lisede turizm eğitimi almış olan öğrencilerle almamış olan öğrenciler arasında sektöre yönelik tutumlar açısından anlamlı bir fark vardır” ve “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler arasında stajlarını tamamlayan ve tamamlamayan öğrencilerin sektöre yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardır” isimli hipotezler reddedilmiştir. Bunun yanı sıra “Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin okumakta oldukları bölüme göre sektöre yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır” ve “Katılımcıların sektöre yönelik tutumları, mezuniyet sonrası sektörde çalışma kararlarına göre farklılık göstermektedir” isimli hipotezler kabul edilmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırma Kuşadası'nda lisans eğitimi alan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açılarını ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamında üç araştırma sorusuna cevap aranmakta ve elde edilen bulgular konu ile ilgili daha önce yapılan araştırmalarla karşılaştırılmaktadır.

Birinci araştırma sorusunda öğrencilerin mezun olduktan sonra sektörde çalışmaya istekleri sorgulanmıştır. Çalışmaya göre sorulara cevap veren öğrencilerin %65'i sektörde çalışmaya sıcak bakmaktadır. Önceki araştırma sonuçlarında ise; Getz (1994) İskoçya'da lise öğrencilerine gerçekleştirdiği araştırmasında öğrencilerin, turizm ve otelcilikte kariyer yapma isteklerinde ve ilgilerinde daha önce yapmış olduğu araştırmaya göre düşüş olduğunu saptadığını belirtmiştir. Kuşluvan ve Kuşluvan (2000) tarafından Türkiye'nin yedi farklı üniversitesinde, dört yıllık turizm işletmeciliği ve otelcilik öğrencilerine yapılan araştırma da öğrencilerin sektörde çalışmaya negatif yaklaştığı belirtilmiştir. Akış Roney ve Öztin (2007) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise öğrencilerin %66'sı sektörde çalışma niyetine sahip olduklarını belirtmiştir. Üngören'in (2007) lise ve üniversite düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmasında üniversite öğrencilerinin eğitim aldıkları mesleği yapmak isteyenlerin oranı %31, kendi işini kurmak isteyenlerin oranı %22,7 olarak ortaya çıkmıştır. Bilgin'in (2011) yapmış olduğu araştırma sonucuna göre katılımcıların mezuniyet sonrası çalışma yaşamına turizm sektöründe devam etmeyi düşünenlerin sayısı 199, kararsızların sayısı 107 ve devam etmeyi düşünmeyenlerin sayısı 96 olarak tespit edilmiştir. Ilgaz (2011) yaptığı çalışma sonucunda öğrencilerin %56'sının mezun olduktan sonra sektöre yöneleceğinin ortaya çıktığını belirtmiştir. Tahtalıoğlu'na (2012) göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası turizm sektörü dışında çalışmayı planlamaktadır.

İkinci araştırma sorusu ise öğrencilerin ortaöğretimde turizm eğitimi almış olmalarının turizm sektöründe çalışma kararlarına etkisi olup/olmadığıdır. Öğrencilerin verdikleri cevaplara göre ortaöğretimde turizm eğitimi almış olup/olmamasının turizm sektöründe çalışma kararlarına etkisi yoktur. Akış ve Roney'e (2007) göre araştırma sorularına cevap veren öğrencilerin %71'i ortaöğretimde turizm eğitimi almamış olmalarına rağmen sektörde çalışma niyetine sahiptir. Baltacı vd. (2012) yaptığı araştırma sonucunda öğrencilerin mezun olduğu lise türünün eğitim memnuniyeti ve geleceğe yönelik bakış açıları

üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. İnce ve Kendir'in (2016) yaptıkları araştırmada çalışmaya katılanların %65'i ortaöğretimde turizm eğitimi alan öğrencilerden oluşmaktadır. Buna rağmen turizm sektöründe çalışmayı düşünenlerin oranı %16,5'dir.

Üçüncü araştırma sorusu, öğrencilerin stajlarını tamamlayıp tamamlamamalarının sektörde çalışma kararlarına etkisi olmuştur. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin stajlarını tamamlayıp/tamamlamamalarının sektörde çalışma kararlarına etkisi olmadığı ortaya çıkmıştır. Kuşluyan ve Kuşluyan (2000), lisans öğrencileri üzerine yaptıkları araştırmada staj uygulamalarının öğrencilerin turizme yönelik tutumlarını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir. Kozak ve Kızılırmak (2001) meslek yüksekokullarının turizm programlarında eğitim gören ön lisans öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik tutumlarını belirlemeye çalıştıkları araştırmada, stajlarını tamamlayan öğrencilerin tamamlamayan öğrencilere göre daha olumsuz tutum içinde olduklarını saptayarak mezunların turizm sektöründe çalışmak istemediklerini belirtmiştir. İnce ve Kendir'e (2016) göre yapılan çalışmada stajyer öğrenciler tarafından alınan turizm eğitiminin, turizm sektöründe çalışmaya olumlu etki yapacağına dair bir algı ortaya konmaktadır.

Bu çalışma lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin mezuniyet sonrasında sektöre olan bakış açılarını belirlemeye yöneliktir. Araştırma Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır.

Lisans düzeyinde turizm eğitimi almakta olan öğrencilerin sektöre yönelik bakış açılarını belirlemek amaçlı yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanabilir;

Araştırmada, çalışmaya katılan öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarına ilişkin 4 faktör elde edilmiştir. Buna göre öğrencilerin turizm sektörüne yönelik bakış açılarını oluşturan faktörler; "kişi sektör uyumu", "sektörde yükselme olanakları", "çalışma koşulları" ve "tercih etme eğilimi" olarak gruplandırılmıştır. Çalışmada belirlenen bu faktörlerin öğrencilerin mezuniyet sonrası turizm sektörüne yönelik bakış açılarına etkisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; çalışmaya katılan öğrencilerin %74'ü turizm sektöründe kariyer olanakları konusunda bilgi sahibidir,

%70'i okudukları mevcut okulu isteyerek seçmişlerdir ve öğrencilerin %65'i mezun olduktan sonra sektörde çalışmaya sıcak bakmaktadırlar.

Okudukları bölümü seçme nedenleri olarak katılımcıların yaklaşık %27'si sektörün özellikleri ve istihdam olanaklarının varlığı, %23'ü fikri olmadığını, %14'ü puanlama ve tercih sıralaması, %12'si rehber olma isteği, %9'u turizm lisesi çıkışlı olduğu için, %8'i yabancı dili geliştirme isteği ve %6'sı okulun fiziksel ve diğer özelliklerinden dolayı okudukları bölümü seçtiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin eğitim aldıkları ve istihdam edilecekleri okulu seçme nedenleri açısından bir problem olduğu görülmektedir. Katılımcıların %46'sı eğitim aldıkları okulu "turizm dışı" nedenlerle seçtikleri görülmektedir. Bunun sonucu olarak öğrenciler kişiliklerine uygun olmayan ve kariyer yapmak istemeyecekleri bir alan üzerine eğitim veren bölümleri seçmektedir. Bunun önüne geçmek için; üniversite tercihi yapacak olan öğrencilerin bilgilendirilmesi ve bu konu ile ilgili danışmanlık yapabilecek birimlerin etkili çalışması ile mümkündür.

Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu turizm sektöründe çalışmanın stresli olduğunu ve çalışma saatlerinin uzun olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin turizm sektöründeki çalışma şartlarını olumsuz olarak görmelerinin bir sonucu olarak mezun olduktan sonra sektöre yönelik negatif bakış açılarına sahip olmaktadır.

Ortaya çıkan sonuçlara yönelik öneriler;

- Öğrencilerin, turizm bölümünü seçmelerine rağmen farklı sektörlerde çalışma isteklerinin nedenleri tespit edilmelidir.
- Öğrencilerin aldıkları turizm ve dil eğitiminin yeterliliği sorgulanmalıdır.
- Turizm sektöründe çalışan üst kademe yöneticilerin yeterli turizm eğitimine sahip olup olmadıkları incelenmelidir.
- Turizm sektöründe çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve adil ücret dağılımı oluşturmak için "Turizm Personeli Meslek Yasası" mutlaka yürürlüğe girmelidir.

Sonuç olarak; turizm eğitimi alan öğrencilerin sektörde çalışmayı düşünmemeleri kaynak israfı olarak değerlendirilmektedir. Çünkü öğrenciye

yapılan eğitim yatırımının geri dönüşümü olmamaktadır. Öğrencilerin sektörde çalışmak istememelerinin nedenleri dikkatle incelenerek ortadan kaldırılmalıdır. Özellikle sektörün adil olmayan çalışma şartları ve ücretlendirme sistemi üzerine, turizm eğitimi veren kurumların ve işverenlerin ciddiyetle çalışması gerekmektedir. Turizm sektöründe çalışanların haklarının güvence altına alınabilmesi için Turizm Personeli Meslek Yasası'nın yürürlüğe girmelidir.

Ülkemiz turizm olanakları açısından şanslı bir yapıya sahip olsa da belirlenen hedeflere ulaşabilmek adına turizm sektöründe bulunan mevcut sorunların çözüme ulaştırılması gerekmektedir. Turizm sektörü, insan gücüne dayalı bir dinamiğe sahip olduğu için kalifiye eleman ihtiyacı çok fazladır. Bu “kalifiye eleman” sorununun çözülebilmesi için turizm eğitimi almış ve tecrübeli insan kaynakları sektör içinde tutulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Alkan, C., Doğan H. Ve Sezgin, S.İ., (1998) *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Alkım Yayınları.
- Aksu, M. Ve Bucak, T. (2012) *Mesleki Turizm Eğitimi*. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt: 4, Sayı: 2, 9.
- Aydoğan, Z.F. (2002). *Büro Yönetimi Önlisans Programlarında Staj Eğitiminin Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Boylu, Y. Ve Arslan, E. (2014), Türkiye'deki Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi* 1, 79-97.
- Civelek, H. (2014). *Ortaöğretim Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin, Turizm Sektörüne İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, Ş. (1987). *Turizm Eğitimi ve Turizm Eğitimi Gören Elemanların İstihdam Sorunları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirkol, Ş. (2002). Turizm Alanındaki Lisansüstü Programların Analizi ve Sektörel Uyumlaştırmaya Yönelik Görüşler, *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop Turizm Bakanlığı Turizm Genel Müdürlüğü*, 35-47.
- Duman, T., Tepeci, M. Ve Unur K. (2006). Mersin'de Yükseköğretim ve Orta Öğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1, Bahar, 51-69.
- Evren, S. (2010). *Lisans Düzeyi Turizm Eğitimi Ders Programının Mezunlarca Değerlendirilmesi: Mersin Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Mezunları Üzerinde Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürdal, M. (2002). Türkiye'de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma Eğitiminin Kalitesi-Staj-İstihdam Sorunlarını ve Çözüm Önerileri. *Turizm Eğitimi Konferans Workshop Turizm Bakanlığı Turizm Eğitim Genel Müdürlüğü*. 391-400.
- Hacıoğlu, N. (1995). *Türkiye'de Turizm Eğitimi*, Balıkesir, 1995.
- İçöz, O. (2001). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama: İlkeler ve Uygulamalar* (2. Basım) Ankara: Turhan Kitabevi .

- Haliç Üniversitesi. <http://www.halic.edu.tr/tr/akademik/enstituler/sosyal-bilimler-enstitusu/turizm-isletmeciligi-yukseklisans-programi-tezsiz>. (10.04.2017).
- Ilgaz, B. (2011). *Üniversite Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yılmazlık, Umutsuzluk Durumları Ve Sektörel Tutumlarının Kariyer Seçimlerine Etkileri: Akdeniz Üniversitesi Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İnce, C. Ve Kendir, H. (2016). Turizm Öğrencilerinin Kariyer Beklentilerine Yönelik Düşünceleri: Stajyer Öğrenciler Örneği. *International Journal of Academic Value Studies*, 2016/2, 13-23.
- Kozak, N., Kozak, M.A., Kozak, M. (2001). *Genel Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N. (2012). Genel Turizm Bilgisi. Eskişehir: *T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2472 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1443*.
- Milli Eğitim Bakanlığı Mevzuat. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yayg%C4%B1negi_1/27587_1.html (05.04.2017).
- Olalı, H. (1984) . The Framework and Problems of Tourism Education in Turkey. *Boğaziçi University Tourism Administration Program of Vocational School*, 206.
- Orhan, A. (2015). *Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü İle İlgili Algularının Çalışma Niyetleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öncüler, M.E. (2006). *Avrupa Birliği Eğitim Politikasında Mesleki Turizm Eğitimi Yaklaşımı Ve Türk Turizm Eğitimine Uygulanabilirliği*. Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öztaş, K. (1995). Turizm eğitimi araştırması, Turizm’de kalifiye eleman açığı ve meslek yüksek okullarının etkinliğinin artırılması, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Eylül-Aralık, 6-7.
- Pehlivan, R. (2008). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerinin Sektör İle İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimlerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Roney, S. A. ve Öztin, P. (2007). Career Perceptions of Undergraduate Tourism Students: A Case Study in Turkey. *Journal Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, vol.6, no.1.
- Sarı, H. (2007). *Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Sürecine Adaptasyonu Üzerine Bir Araştırma*. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, İ. ve Fındık, T. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), 65-86.
- Tahtaloğlu, B. (2012). *Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tübitak.
https://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/vizyon2023/eik/EK1.pdf.
(23.03.2017)
- Türkseven, E. (2012). *Turizm Eğitiminde Yaşanan Staj Sorunları: Lisans Öğrencilerinin Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türk Dil Kurumu.
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.592fcf014f8ff6.59606525. (17.02.2017).
- Ural, A., Kılıç, İ. (2010). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*. Detay yayıncılık.
- Uzun, A.R. (2009). *Türkiye’de Turizmin İstihdam Üzerine Etkileri (Turizm Eğitimi Üzerine Bir Örnek: Antalya)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülger, S. , (1992) *Genel Turizm Bilgisi*, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayını.
- Ünlüönen, K. ve Şahin, Z.S. (2011). Turizmde İstihdam, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 37, ss. 1-25.
- Yılmaz, D. (2007). Turizm Sektörünün Tanımı, Yapısı ve Özellikleri. O. İçöz (Ed.), Ankara: *Genel Turizm Turizmde Temel Kavramlar ve İlkeler* içinde (1-18). Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

EKLER

EK 1. Anket Formu

Değerli katılımcı;

Bu anket formu "Adnan Menderes Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Araştırma" adlı bilimsel çalışmaya veri toplamak amacıyla hazırlanmış olup toplanan veriler belirtilen amaç dışında kullanılmayacaktır.

Çalışmanın amacına ulaşması için tüm ifadelere ilişkin görüşlerinizi belirtmenizi rica eder, katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Ceren BAYAR

cerenbayar.crbnyr@gmail.com

Adnan Menderes Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

<p>Kişisel Bilgiler</p> <p>1- Cinsiyetiniz ( ) Kadın ( ) Erkek</p> <p>2- Yaşınız .....</p> <p>3- Okumakta olduğunuz sınıf .....</p> <p>4- Okumakta olduğunuz bölüm</p> <p>( ) Seyahat İşletmeciliği</p> <p>( ) Turizm Rehberliği</p> <p>( ) Konaklama İşletmeciliği</p> <p>( ) Yiyecek İçecek İşletmeciliği</p> <p>5- Ailenizin ikamet ettiği merkez</p> <p>( ) İl merkezi ( ) İlçe merkezi ( ) Belde</p> <p>6- Mezun olduğunuz lise</p> <p>( ) Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi</p> <p>( ) Endüstri Meslek Lisesi (Turizm Programı)</p> <p>( ) Genel Lise ( ) Diğer</p> <p>7- Ailenizin aylık geliri</p> <p>( ) 978 tl den az ( ) 979 tl ve 1500 tl arası</p> <p>( ) 1501 tl ve 2000 tl arası ( ) 2001 tl ve 2500 tl arası</p> <p>( ) 2501 tl ve 3000 tl arası ( ) 3001 tl ve üzeri</p>	<p>8- Turizm sektöründe bulunan kariyer olanaklarıyla ilgili bilginiz var mı?</p> <p>( ) Evet ( ) Hayır</p> <p>9- Eğitim aldığınız okulu isteyerek mi seçtiniz?</p> <p>( ) Evet ( ) Hayır</p> <p>10- Turizm fakültesini tercih etmenizin temel sebebi neydi?</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>11- Üniversite tercihi yaptığınız zamana dönebilme şansınız olsaydı yeniden turizm bölümünü seçer miydiniz?</p> <p>( ) Evet ( ) Hayır</p> <p>12- Stajınızı tamamladınız mı?</p> <p>( ) Evet ( ) Hayır</p> <p>13- Mezun olduktan sonra turizm sektöründe çalışmayı düşünüyor musunuz?</p> <p>( ) Evet ( ) Hayır</p>
---	--

	Kesinlik Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
	1	2	3	4	5
1- Turizmde çalışanların yeni ve farklı yerler göreceğine inanıyorum.					
2- Turizm sektöründe çalışarak farklı kültür ve insanları tanıyacağıma inanıyorum.					
3- Turizm sektöründe çalışarak daha fazla seyahat imkanı bulacağıma inanıyorum.					
4- Turizm sektöründe çalışmamın hayranma önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.					
5- Turizm sektöründe çalışma koşullarının bana uygun olduğunu düşünüyorum.					
6- Turizm sektöründe çalışmanın diğer sektörlerle göre daha kolay olduğunu düşünüyorum.					
7- Turizm sektöründe çalışmanın sosyal hayatıma fayda sağlayacağına inanıyorum.					
8- Gelecekte bu sektörde kendi işimi kurmak istiyorum.					
9- Turizm sektöründe çok iyi iş imkanları olduğunu düşünüyorum.					
10- Ailem turizmle ilgili bir işe sahip olduğu için turizmde çalışmak istiyorum.					
11- Aldığım egitimle ilgili bir iş sahibi olmak istiyorum.					
12- Turizmin toplum tarafından prestijli bir sektör olarak kabul edildiğini düşünüyorum.					
13- Turizmi vüksek kazançlı bir sektör olarak görüyorum.					
14- Bu sektörde çalışarak kısa zamanda çok kazanabileceğime inanıyorum.					
15- Turizm sektöründe uzun yıllar çalışıp, kariyer sahibi olunabileceğine inanıyorum.					
16- Turizm sektöründe çalışanların gelecek kaygısı taşımadıklarını düşünüyorum.					
17- Turizm sektöründe maaş sisteminin adil olduğunu düşünüyorum.					
18- Turizm sektöründe çalışan yöneticilerin çalışanlara sorumluluk vermekten kaçınmadıklarını düşünüyorum.					
19- Turizm sektöründe çalışan yöneticilerin, çalışanların önerilerini dikkate aldıklarını düşünüyorum.					
20- Turizm sektöründe iyi pozisyonlara gelenlerin turizm eğitimi almış kişiler olduğuna inanıyorum.					
21- Turizm sektöründe çalışma saatlerinin uzun olduğuna inanıyorum.					
22- Turizm sektöründe çalışmanın stresli olduğunu düşünüyorum.					
23- Turizm sektöründe çalışmanın egitim ve beceri gerektirdiğini düşünüyorum.					
24- Turizm sektöründe kazanılan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşamın sürdürüleceğine inanıyorum.					
25- Kişiliğimin turizm sektöründe çalışmaya uygun olduğunu düşünüyorum.					

Eklemek istediğiniz düşünceleriniz için bu alanı kullanabilirsiniz.

.....

.....

.....

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Ceren BAYAR

Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak, 06.01.1989

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : Uşak Orhan Dengiz Anadolu Lisesi

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce, Fransızca

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : Madalyon Turizm, 2009

İLETİŞİM

E-posta Adresi : cerenbayar.crnbyr@gmail.com

Telefon :554 779 73 72

Tarih :02.05.2017